1 LIET. BIBLIOGR. TARNYBOS DOVANA

LAIKAS

Nr. 240 XI M.

"EL TIEMPO"
Mendoza 2280, Avellaneda, Bs. Aires
T. E. 208 - 5027
Reg. Nacional de la Propiedad Intelectual
No. 524296

COREO ARGENTINO CASA CENTRAL
Franqueo Pagado
Concesión Nº 4289
Tarifa Reducida
Concesión Nº 4015

PERIODICO QUINCENAL LITUANO — 31 DE JULIO — LIEPOS 31 D. 1959 M.

LIETUVIAI TARP DVIEJŲ KONTINENTŲ

Lietuvių sportininkų atvykimas pas mus į svečius sukėlė nemaža entuziazmo ir sujudimo: visos lietuviškos organizacijos buvo išjudintos, visi su įtempimu sekėme mielų svečių laimėjimus ir pralaimėjimus, visa savo širdyse išgyvendami.

Tai parodo, kad mes galime būti veikime solidarūs ir vieningi, nežiūrint asmeninių įsitikinimų ir pažiūrų, kai eina reikalas apginti lietuvio garbę ir vardą. Tik gal trūksta mums panašių progų savo solidarumui pareikšti.

Todėl turime būti dėkingi mūsų broliams iš šiaurės, kad jie mus išjudino ir suartino. Be to susitikimas su mūsų tautiečiais iš Šiaurės kontinento mus pačius praturtino ir paliko visiems daug malonių prisiminimų.

Visiems giliai atmintyje liks svečių nuoširdumas ir paprastumas, kuris yra mums lietuviams savas. Nors kai kurie jau gimę ir užaugę Amerikoje, bet juose pasiliko iš lietuvių tėvelių prigimtas nuoširdumas iki vaikiško paprastumo.

Tačiau iš kitos pusės yra pastebimas šiauriečių gyvumas ir narsumas, ginant savo tautos garbę ir vardą. Jau ne pirmą kartą Š. Amerikos lietuviai yra atėję Lietuvai į pagelbą, ginant jos garbę ir teises. Prisiminkime tik pirmuosius krepšininkų laimėjimus Rygoje ir Kaune prieš 20 metų. Visų laimėjimų iniciatoriai ir vykdytojai kaip tik buvo Amerikos lietuviai sportininkai.

Plačiai po pasaulį išgarsinę Lietuvos vardą, buvo du lietuviai drąsuoliai, kurie prieš 26 metus perskrido Atlantą, tai Darius ir Girėnas, kurių tragišką žygį kasmet minime liepos 17 d. Vėliau juos Lietuvos dainiai apdainavo, o tapytojai bei skulptoriai juos įamžino drobėje ir akmenyje.

Visa Š. Amerikos lietuvių emigrantų istorija yra nužymėta didžiais darbais ir pasiaukojimu savai Tautai. Apie tuos nuveiktus darbus yra prirašytos storos knygos, tačiau pasitenkinsime metę bendrą žvilgsnį to nueito kelio ir nuveiktų darbų Tėvynės labui.

Visu pirma tenka pažymėti, jog pirmieji lietuviai emigrantai Š. Amerikoje buvo paprasti darbininkai arba lietuviškojo kaimo ūkininkai, kurie atvykę į svetimą kraštą, po daug darbų ir vargų įsikūrė ir susiorganizavo.

Tuo labiau esame nustebinti, kad jie pajėgė atlikti tokius didelius darbus: sukurti lietuviškas organizacijas, lietuviškas parapijas, lietuviškas mokyklas, išleisti lietuviškus laikraščius ir knygas, kai tuo tarpu Lietuvoje dar po carine priespauda nebuvo galima to padaryti.

Š. Amerikos Lietuvių Krepšinio Komanda Argentinoje. Iš k. į d. R. Dirvonis, J. Skaisgiris, R. Varnas, D. Grabauskas, A. Šimkus, K. Germanas, A. Radvila, V. Kamarauskas, R. Valaitis ir A. Švelnys.

Tačiau kas suskaitys tas visas lietuvių pastangas, kurios buvo sudėtos ginant ir skleidžiant Lietuvos vardą po visą Ameriką. Jau 1889 m. visi Amerikos lietuviai susivienijo bendrai kovai už Lietuvos laisvę. (Amerikos Liet. Susivienijimas).

1900 m. Amerikos lietuviai dalyvavo didžioje Paryžiaus meno parodoje, garsindami Lietuvos vardą. Toje parodoje buvo išstatytos Amerikoje išleistos knygos nuo 1864 iki 1899 metų. Tuo pačiu laisvajam pasauliui buvo skelbiama apie spaudos priespaudą Lietuvoje, kuri po keturių metų buvo panaikinta.

Lietuvos reikalus ginant Š. Amerikos lietuviai buvo sušaukę net tris didžiulius seimus. Pirmas seimas, susirinkęs 1906 m. Filadelfijoje, reikalavo, kad caro valdžia suteiktų Lietuvai autonomiją su sostine Vilniumi ir kad grąžintų tremtinius iš Sibiro. Antras seimas įvykęs 1914 metais Chicagoje, pakartotinai reikalavo Lietuvai autonomijos, beto šiame seime buvo sudaryta pastovi Amerikos Lietuvių Taryba ginti Lietuvos reikalams ir kartu buvo įsteigtas Tautos Fondas šelpti nuo karo nukentėjusiems lietuviams.

Amerikos Liet. Taryba surinko vieną milijoną parašų, kurie 1915 m. buvo įteikti Amerikos prezidentui Wilsonui, reikalaujant Lietuvai autonomijos. 1917 m. peticijos tekstas buvo pataisytas reikalaujant Lietuvai Nepriklausomybės. Taigi dar prieš Nepriklausomybės paskelbimą, Amerikos lietuviai jau reikalavo Lietuvai visiškos laisvės.

1917 m. sausio 11 d. Amerikos Liet. Taryba paskelbė pirmą Lietuvos Nepriklausomybės deklaraciją, kuri buvo įteikta JAV prezidentui. 1918 m. kovo 13 d. New Yorke susirinkęs trečias Lietuvių Seimas šią deklaraciją patvirtino visų Amerikoje esančių lietuvių vardu.

1919 m. VIII.19 Amerikos Senatas pripažino Lietuvos Nepriklausomybę "de facto". Tuomet buvo sukeltas naujas parašų vajus, surinkęs vėl apie 1 mil. parašų, patalpintų 138 knygose, kurios per lietuvių delegaciją 1921 m. gegužio 20 d. buvo įteiktos JAV prez. Harding'ui. Delegacijoje dalyvavo Dr. E. Klimas, kun. J. Jakaitis, J. Elias, A. Ivas ir kt.

1922 m. liepos 27 d. prez. Harding'as pripažino "de iure" Lietuvos Nepriklausomybę. Tai buvo gal pats didžiausias Amerikos lietuvių laimėjimas, sukėlęs lietuviuose nepaprastą entuziazmą ir Tėvynės meilę.

Kairėje — mecenatas J. Čikštas, kuris padovanojo Š. Amerikos Liet. Sportininkams nupelnytą taurę; dešinėje D. Valentinaitė prisega Sporto Klubo „Kovas" ženklelį išvykos pirm. žmonai p. Almai Adamkavičienei.

SUTINKAME LIETUVIUS SPORTININKUS KREPŠININKUS IŠ ŠIAURĖS AMERIKOS

Liepos 15 dieną susirinkęs didelis skaičius lietuvių — organizacijų ir spaudos atstovų bei šiaip tautiečių Ezeize su nekantrumu laukė pranešimų, kada atvyks broliai iš Š. Amerikos, nugalėję krepšinio žaidime kolumbiečius. Teko Ezeizo aerodrome laukti net šešias valandas. Lėktuvas

Išvykos vadovas Valdas Adamkavičius kalba Lietuvių Salėje.

pasirodė tik vidurnaktį, kada jau daugelis lietuvių turėjo palikti laukimo vietą ir grįžti į šeimos židinį. Nežiūrint vėlaus atvykimo, didelis skaičius lietuvių sutiko malonius svečius — Lietuvius Krepšininkus iš Š. Amerikos. Svečiams pereiti formalumus padėjo "Arg. Liet. Balso" red. K. Norkus ir "Laiko" red. kun. A. Kleiva. Išlipus iš lėktuvo, juos pasitiko lietuvaitės — Marytė ir Eugenija Čikštaitės tautiniais rūbais ir įteikė gėlių puokštę, sveikindamos visų Argentinos lietuvių vardu. Sveikino su vėliavomis ir užrašu ir Liet. Centro jaunimas. Tuoj visi nuėjo į artimiausią kavinę, kur Svečiams Priėmimo Komisija išskirsté svečius pas lietuvius, laukiančius savais automobiliais nugabenti į savo namus. Šį kartą atvyko 10 ekskursijos narių, kiti septyni atskrido sekančią dieną, o vienas net liepos 17 d. Ekskursijos vad. Valdas Adamkavičius su Ponia Alma Adamkavičiene apsistojo "Castelar" hotelyje; treneris Vyt. Grybauskas su V. Kamarausku pas Kaz. Kunigonį; krepšinio komandos kapitonai Remigijus Valaitis ir Rimantas Dirvonis pas J. Čikštą ir Kaz. Gasevičių; Walteris Kamarauskas taip pat pas Kaz. Kunigonį; "Draugo" spec. korespondentas Dr. Remigijus Gažka su Juozu Skaisgiriu pas V. Andriušką; Artūras Radvyla ir Drąsutis Grabauskas pas J. Čikštą; Kęstutis Germanas ir Algis Šimkus pas Vlada Develkį; Algis Švelnys ir Artūras Radvila pas A. Paršelį; išvykos vadovo asistentas Petras Petrutis pas inž. J. Ramanauską; Mindaugas Vygantas pas Kaz. Gasevičių; Gintautas Vitkus pas Brūno Eidukonį; Augustinas Kapačinskas pas Kl. Preikšą, ir J. Varnas pas Pr. Ožinską. Visą laiką svečius nuosavais automobiliais važinėjo P. Bajerčius, St. Čekauskas, A. Kairys, I. Stukas, Tėvai Marijonai ir kt.

Pirmos rungtynės turėjo įvykti tarp svečių komandos ir Argentinos Lietuvių Rinktinės "AušrosVartų" liet. parapijos aikštėje, šeštadienį, liepos 18 d. 19 val. Bet dėl blogo oro rugtynės įvyko Ateneo de la Juventud sporto klubo salėje, kurias labai lengvai laimėjo Š. Amerikos lietuviai sportininkai, pasižymėję gyvumu, sportiniu išsilavinimu ir tikslių metimu, 99-54 rezultatu.

Svečių pagerbimas Lietuvių salėje

Pasibaigus rugtynėms visi per lietų parvyko į Avellanedą. Bendro Argentinos Lietuvių Komiteto JAV Lietuviams Sportininkams ir Svečiams priimti iniciatyva Lietuvių Salėje, Brasil 835, Avellaneda buvo suruoštas puikus priėmimas — vakarienė, kuria pasirūpino Pijus Sakalauskas.

Nežiūrint labai blogo oro ir potvynių susirinko apie 350 lietuvių, kurie sėdosi prie puikiai paruoštų stalų kartu su svečiais — šiauriečiais. Programą pravedė Radio Valandėlės "Lietuvos Aidai" vedėjas Zeferinas Juknevičius, pakviesdamas ALOST pirm. J. Čikštą tarti įžanginį žodį. Ta pačia proga buvo įteikta Argentinos Lietuvių vardu J. Čikšto nupirkta taurė Š. Amerikos Lietuviams Sportininkams. Beto kalbėjo "Mindaugo" D-jos atstovas berisietis Vincas Stundžia, Lietuvių Parapijos Klebonas kun. J. Duoba, MIC, Rosario lietuvių kolonijos atstovė Angelita Pundytė, gen. T. Daukantas, buvęs Arg. Konsulas Kaune Sr. Barsanti, italų kolonijos atstovas Sr. Dal Pantā, agregado Cultural Adjunto de la Embajada de los EE. UU. Mr. Thomas P. Hiltunnen, spaudos atstovas K. Norkus, vakarienės parengėjas Pijus Sakalauskas ir ALB-nės atstovas V. Cibavičius. Svečių vardu kalbėjo ekskursijos vadovas Valdas Adamkavičius. Visiems sportininkams ir jų vadovams buvo įteikti "Kovo" ženkleliai. Dovanas įteikė Danguolė Valentinaitė. Pagrindinę tortą iškepė Lietuvių Centro Jaunimas. Taip pat prie tortų prisidėjo G. Bukevičiūtė, S. Bagdonavičiūtė, E. ir M. Čikštaitės ir D. Valentinaitė. Šventė praėjo gražioje nuotaikoje. Visus linksmino lietuvių orkestras "Baltica", vadovaujamas Vyt. Balčiūno.

Amerikos lietuviai suorganizavo plačiu mastu šalpą padėti atsikuriančiai Lietuvai. Buvo surinkta apie du mil. dolerių. Kiekvienas lietuvis buvo įpareigotas kasmet mokėti po 3 dol. Lietuvos šelpimui. Negana to, aukos plaukė privačiais keliais įvairioms įstaigoms, mokykloms, organizacijoms, parapijoms besikuriančioms Lietuvoje.

Kiekvienas, kuris anuomet nuvykdavo į Š. Ameriką, susirinkdavo iš duosnių tautiečių pinigų įvairiems reikalams. Amerikos lietuviai neklausdavo kodėl ir kam, bet duodavo kiekvienam prašančiam. Tas pats pasikartojo, kai nauja pabėgėlių banga išsiliejo iš Lietuvos į Vak. Europą. Amerikos lietuviai šelpė kiek galėjo, padėjo net išvykti į Ameriką, sudarydami darbo ir butų garantijas.

Šiandien, kai Lietuva vėl kenčia po rusų jungu, Amerikos lietuviai visi kartu ir vieningai kovoja už Lietuvos Nepriklausomybės atgavimą ir šelpia vargstančius tautiečius, pasilikusius Tėvynėje, ar ištremtus tolimame Sibire.

Mums Pietinio Amerikos kontinento lietuviams tai yra tikrai gražus pavyzdys ir paskatinimas, kad ir mes pametę į šalį visus per daug asmeninius reikalus, burtumės į vieningą kovos frontą už Lietuvos laisvės atgavimą ir vieningai dirbdami būtume mūsų kenčiančiams broliams paskatinimas ištverti iki galo.

Simboliu tos nuolatinės kovos už laisvę ir tos tikros brolių meilės tegul būna mums anas laisvės varpas, kurį Amerikos lietuviai buvo nuliedinę ir ant kurio buvo užrašę šiuos mūsų poeto žodžius: "O skambink per amžius vaikams Lietuvos, kas negina laisvės, tas nevertas jos".

Juozas Pragiedrulis

PER PASAULĮ

EINA "ŠALTAS" KARAS

Tą pačią dieną Kruščiovas grįžęs į Maskvą iš Lenkijos puolė Adenaurį, kaltindamas jį karo provokatorium bei nesantaikos priežastimi. O Amerikos spaudos pirmininkas Mr. Bartholomew Kalifornijoje tuo pačiu laiku apkaltino Ulbrichą. Taigi Vokietija yra nesantaikos židinys. Padalintojai neleidžia jai susijungti.

Prieš tuos pačius žurnalistus Nixonas ir Nikita (du niet-neno- nein") barė vienas antrą žiūrėdami J.A.Valstybių Maskvoj atidarytą parodą. Jau kitą dieną važinėdami laiveliu po Maskvos maudykles "grožėjosi" maudymosi "laisve" Rusijoje ir ginčijosi tiesos ir propagandos terminų neaiškumu. Kruščiovas prisipažino, kad jo propaganda yra melas.

Bet Nixonas yra drąsesnis. Jis važiavo Rusijon nepaisydamas spaudos priešingos propagandos, o Nikita atmainė savo kelionę ir nevažiavo dėl tos prie žasties Skandinavijon. Amerikietis yra pripratęs prie laisvos spaudos kritikos, o rusas jos bijosi.

MONOPOLIAI IR MONOPOLISTAI

Kruščiovas puola Amerikos monopolius, bet Amerikoj monopoliai bent riboti: žibalo, plieno, geležinkelių, kai tuo tarpu pas Nikitą viskas jo rankose: promenė, prekyba, menas, literatūra, žodžiu viskas Kruščiovo monopolyje. Jie krislą pastebi svetimoj aky, bet savoj nemato net rasto, kaip sako jų pačių patarlė.

BAUGINDAMI KITUS, PATYS IŠSIGANDO

J. A. Valstybės, išradusios atomines bombas, baugino kitus ir stovėjo visų prieky. Rusai, išgavę atominės energijos paslaptį, tyliai vijosi amerikiečius. Greit pradėjo bauginti atominiais ginklais ir rusai ir, atrodo, kad abeji ko tai bijosi. Ženevoje Gromyko "pavergtų tautų savaitę" vadina kišimasi į vidaus tvarkos reikalus, kaltindamas vakarus, kai tuo tarpu Kremliaus sėbrai skelbė "nesikišimą" į išlaisvintų tautų reikalus. Matėm pasipriešinusiųjų likimą. Viskas tada buvo tvarkoj, kai Maskvos tankai mindžiojo nekaltų vengrų kūnus. Maskva smerkė Versalį, bet dabar naują "diktatą" perša. Visi tie bauginimai tik tam, kad daugiau išlošus laiko. Maskva daro viską labai planingai ir viskas jai tarnauja, kai tuo tarpu Amerikos politikai nuolat eina laiko ir erdvės pralošimo linkme. Kaip pavyzdys, tai Kūba, kuri dega Washingtono pašonėj. Čia tai ne tolima Korėja, bet gaisras prie pat namų durų. Štai prie ko eina žaidimas žodžiais be veiksmų.

Gen. T. Daukantas

ĮVYKIAI LENKIJOJE

Būdingos žinios pastaruoju metu atėjo ir iš komunistinės Lenkijos. Ten vienoje vietovėje prie Liublino įvyko neramumai prieš komunistinę administraciją, kuri nutarė nugriauti be jos leidimo pastatytą naują katalikų koplytelę. Birželio 26 d. to miestelio turgaus aikštėje susirinko keli šimtai parapiečių protestui prieš administracijos parėdymą koplyčios nugriovimo reikalu. Protestuojančio ji minia bematant daugėjo ir įgavo platesnio antikomunistinio žygio atspalvį. Vakare didžiulė jau puolė miesto rotušę ir policijos valdybą. Atvykęs iš Liublino policijos dalinys demonstantus išvaikė, tačiau vienur -kitur mieste per visą naktį dar įvyko bruzdėjimai ir incidentai. Palyginti su Sovietų Sąjunga, Lenkijoje bažnyčios turi šiek tiek daugiau laisvės. Jei vis dėlto įvyksta tokie bruzdėjimai ir jei taip greit išsiplečia į visuotinį antikomunistinį judėjimą — tai rodo, kokiomis jautriomis nuotaikomis gyvena ir satelitinių kraštų gyventojų masės. Kartais reikia tik kibirkšties, ir įsiliepsnoja rimtesni įvykiai.

Argentinos Lietuvių rinktinė, sužaidusi draugiškas rugtynes su šiauriečiais. Iš k. į d. V. Rastauskas, E. Veršcinskas, F. Vitkauskas, A. Tubelis, J. Petraitis, A. Jankauskas ir A. Janulis - kom. kap.

NAUJI ATSAKINGŲ JAV VALSTYBININKŲ PAREIŠKIMAI PAVERGTŲJŲ TAUTŲ LAISVĖS REIKALU

(E) Jung. Amerikos Valstybių prezidentas Eisenhoweris, liepos 8 d. pasisakydamas dėl Kruščiovo grasinimų, pabrėžė, kad jie jokio įspūdžio jam nedarą. Berlyno klausimu JAV nenusileis, pareiškė prezidentas. Tąja proga (kaip pranešė AP ir DPA) jis dar kartą prisiminė pavergtąsias Rytų Europos tautas. Amerikiečių kontaktai su sovietiniais pareigūnais, besilankančiais Amerikoje, turį būti apdairūs, apgalvoti dėl savo galimų pasėkų.

"Rytų Europos satelitiniams kraštams neturi susidaryti įspūdžio, lyg Amerika pavergtąsias Europos tautas yra pamiršusi", pareiškė prezidentas Eisenhoweris pasikalbėjime su tarptautinės spaudos atstovais.

Dar aiškiau pavergtųjų tautų reikalu liepos pradžioje pasisakė JAV užžsienio reikalų ministerijos atsakingas pareigūnas (viceministerio laipsnyje) Berding, kuris įeina ir į amerikiečių delegacijos sudėtį Ženevos konferencijoje. AP agentūros perteikimu. Berding t. k. pareiškęs:

"JAV nenori Sovietų Sąjungos saugumui pakenkti, tačiau jos sieks visomis legalėmis ir taikiomis priemonėmis padėti satelitinių valstybių tautoms atgauti nepriklausomybę. Jungt. Amerikos Valstybės nori, kad Rytų Europos tautos tikrai būtų laisvos ir galėtų sau tinkamą valdžios ir ūkio formą pačios laisvai pasirinkti."

Čia verta priminti, kad atsakingų amerikiečių ankstesniais pareiškimais į "satelitinių valstybių" savoką įeina ir Pabaltijo kraštai.

ŽENEVOS KONFERENCIJA ATNAUJINAMA SU MAŽOMIS VILTIMIS

(E) Kai šiomis dienomis naujai susirenka Vakarų ir Rytų delegatai **Ženevos konferencijai tęsti, jie susiduria** su tais pačiais sunkumais, kurie konferencijai neleido ir pirmoje **(6 savaites trūkusioje) fazėje pasiekti** kokių nors vaisių. Derybų per trauka tik dar labiau išryškino abiejų pusių priešingumus Berlyno ir kitais klausimais. Kruščiovas net pakartotinai grubiai pagrąsino Vakarams, jei šie nesutiks priimti jo planą Berlynui neutralizuoti. Girdi, Maskva tuomet sudarysianti su Vokietijos sovietine zona (vadinama DDR) atskirą taikos sutartį su visomis suverenėmis teisėmis; jei Vakarai, nesusikalbėdami su DDR, imtųsi kokių nors karinių priemonių prieš ją, Sovietai suteiksią DDR karinę paramą. Panašų čekį Kruščiovas iš anksto pasirašė ir Raudonajai Kinijai, pažadėdamas jai karinės paspirties, jei Kiniją žygiuotų vaduoti Formozą. Jo grasinimai Vakaruose sudarė labai blogą įspūdį. Bet atsisukęs Kruščiovas vėl "taikiai" prabilo.

Iš kitos pusės Vakarų valstybinin kai pakartotinais pareiškimais išryškino Vakarų nusistatymą, Berlyno klausimu daugiau nuolaidų nedaryti. Ryžtingiausiai pasisakė JAV vyriausybės asmens. Tuo tarpu Didž. Britanijos ministeris pirmininkas Mac Millanas keliomis progomis pasisakė už "lankstesnę" derybų taktiką. Bet ir už "lankstumą", siūlydamas Vokietijos sovietinės zonos vyriausybę nors de facto pripažinti. Sprendžiant iš Kremliaus ikišiolinės laikysenos, Kruščiovas laukia rezultatų ne iš Ženevos, bet iš jo taip siekiamos viršūnių konferencijos. Kitaip tariant, Ženevos konferencijos derybos atnaujinamos be jokios ypatingos vilties prieiti prie galutinių susitarimų. Tai būtų tik pasiruošimas viršūnių konferencijai.

PAVERGTŲJŲ ATSTOVŲ ŽYGIAI

Pavergtųjų Europos Tautų Seimas pastaruoju metu vėl darė eilę žygių, stengdamasi paveikti Vakarų valstybių vyriausybes Maskvos atžilgiu laikytis ryžtingesnės linijos ir kelti pavergtųjų Rytų Europos tautų klausimą. Atskiri raštai buvo įteikti JAV prezidentui Eisenhoweriui, viceprezidentui Nixonui (kuris netrukus vyks į Maskvą atidaryti amerikiečių parodą), užsienio reikalų ministeriui Herteriui, JAV atstovų rūmų ir senato svarbesnių komisijų pirmininkams ir kitų kraštų valstybininkams.

KALBAMA APIE TAIKĄ, BET RUOŠIAMASI KARUI

Visų bijomo atominio karo gali ir nebūti

Kai garsusis Nobelis išrado dinamitą, plačiai buvo pasklidusi nuomonė, kad karai pasidarys nebeįmanomi. Girdi, pasikas po priešo apkasais ir visa išsprogdins. Išrado vėliau ir daug stipresnius sprogmenis, negu dinamitą — ir visvien buvo toliau kariaujama. Buvo išrastos nuodingos dujos. Pabandė jas vartoti pirmajame Didžiajame kare, bet greit nustojo. Ir antrajame kare abi kariaujančios pusės jų turėjo. Turėjo ir bakterijines bombas — bet ir jų nenaudojo. Į pačią karo pabaigą buvo panaudotas pats siaubingiausias ginklas — atominė bomba. Dabar ir Amerika ir Sovietų Sąjunga turi tokias atomines ir vandenilio bombas, kurios tūkstančius kartų yra veiksmingesnės, negu anoji pirmoji atominė bomba, numesta 1945 metais į japonų miestą Hirošimą. Bombos vis dar tobulinamos — lygiagrečiai ir apsigynti nuo jų.

Bet — net kariniuose sluoksniuose pastarais laikais plinta įsitikinimas, kad Europa gali pasinerti į naują karą ir nepanaudojus atominių ginklų. Su tuo, matomai, skaitosi ir Šiaurės Atlanto gynybos (NATO) vadovybė, kuri intensyviai stiprina savo "konvencionalinių" (neatominių) gynybos priemonių, šydą. Skaitoma, kad ir sekančiame kare Europoje gali tekti kariauti "įprastiniais" nors ir modernizuotais ginklais.

Ragina sudaryti maisto atsargas

Net tokioje neutralioje Šveicarijoje gyventojai, vyriausybės raginami, jau kuris laikas savo sandėliuose sudarinėjo maisto atsargas — staigaus karo atvejui. Fed. Vokietijoje privatinių atsargų sudarymo programą yra išdirbusi maistinimo ministerija. Kiekviena šeima raginama nusipirkti ir įsandėliuoti tam tikrą kiekį negendančių maisto produktų (cukraus, riebalų ir kt.), kad staigių sutrikimų atveju gyventojai patys galėtų save apsirūpinti, nelaukiant, kol bus sutvarkytas viešasai aprūpinimas. Jei karo metu "atsargų sudarinėjimas" skaitomas nelegaliu, baustinu veiksmu, tai dabar "taikos" metu, jis skatinamas net pačių vyriausybių. Juk jei visi tikėtų taika, nereiktų nei tokio milžiniško ginklavimosi (suryjančio milijardus), nei naujų slėptuvių, nei raginimo šeimininkėms, kad ruoštų maisto atsargas. Antra vertus sakoma, jeigu nenori karo, tai ruoškis jam.

Dar keli būdingi faktai

Amerikiečių armijos generolas Trudeau, tyrinėjimų skyriaus viršininkas, pastarosiomis dienomis vienoje kongreso komisijoje reikalavo ruoštis cheminiam karui, atsižvelgiant į tai, kad ir Sovietai tam ruošiasi. Pastarieji 15 % visų savo cheminių ginklų laiką paruošę Vokietijos soviet. zonoje ir Lenkijoje.

JAV, be jau turimų atominių povandeninių laivų, statomi "George Washington" tipo atominiai varomi povandeniniai laivai, kurių kiekvienas sudarys bazę atominems raketoms. Jomis priešas galės būti apšaudomas iš tūkstančių kilometrų atstumo.

Europinės NATO valstybės lengvesnio tipo raketas statysis pačios, pagal amerikiečių licencijas.

LIETUVIAI visame Pasaulyje

LIETUVIS FILMŲ ARTISTAS VIS PLAČIAU GARSĖJA

(E) "Newweek" žurnalas birželio 29 d. davė pasikalbėjimą su garsiuoju lietuviu filmų artistu Skinskiu, kuris visame pasaulyje žinomas artisto vardu Lawrence Harvay. Filmų festivalyje Cannes (Prancūzijoje) anglų filma "Room at the top" — kuriame Harvay vaidina vyriausią vaidmenį — gavo pirmą premiją. Filmas bendrovei kaštavęs apie 3 milijonus markių, o davęs iki šiol pelno jau apie 20 milijonų. Harvay pasirašęs sutartį su amerikiečių bendrove pagaminti filmą iš Sibiro koncentracijos stovyklų gyvenimo.

GUDŲ ISTORIKŲ TENDENCINGUMAS LIETUVOS ATŽVILGIU

(E) Jau ne pirmą kartą tenka susidurti su tam tikru gudų tendencingumu nušviečiant Lietuvos ir Gudijos praeitį ir abiejų kraštų etnografines problemas. Sovietų Sąjungos Tyrinėjimo Instituto Miunchene leidinyje "Belorussian Review" (7 Nr. 1959 m.) Paviel Urban pateikė trumpą "Baltarusijos Sovietų Socialistinės Respublikos" istoriją, kurioje Vilniaus, Gardino, Augustavo, Lydos, Ašmenos ir kitos apylinkės yra ženklinamos kaip gudų sritys. Leidinio redaktorius: Dr. St. Stankievič (baigęs Vilniaus universitetą 1936 m.)

REIKIA RUOŠTIS "MAŽESNIEMS KARAMS"

(E)Kaip pranešė AP-UPI agentūros, JAV kongreso specialios komisijos atominės energijos reikalams patarėjas Thomas E. Murray, pasikalbėjime su televizijos bendradarbiais reikalavo, kad Amerikos vyriausybė paruoštų tūkstančius "smulkesnių atominių bombų", kurias būtų galima naudoti būsimame kare su Sovietais. Tasai karas "tikriausia įvyksiąs" ir jame būsią naudojami ne totaliniai, bet aprėžti atominiai ginklai. Globalinio (pasaulinio, visuotino) karo su Sovietais nebūsią. Tad reikią ruoštis mažesnio mastabo karams.

Dr. M. GIMBUTIENĖS PARUOŠTA ARCHEOLOGINĖ BIBLIOGRAFIJA

(E) Sovietų Sąjungos Tyrinėjimo Institutas Miunchene, be kitų leidinių, pastaruoju metu išleido rusų kalba leidinio "Vestnik" šių metų 1 (29) knygą. Jame yra straipsnių apie sovietinės armijos išsivystymą po Stalino mirties, apie liaudies komunas Kinijoje, apie Sovietų Sąjungos grūdų ūkį ir kt. Tame leidinyje yra atspausdinta ir plati Dr. Marijos Gimbutienės paruošta bibliografija apie 1957 metų leidinius Sovietų Sąjungos europinės dalies archeologijos temomis.

LITERATŪROS IR MENO METRAŠTIS"

(E) Tokiu titulu Valstybinė grožinės literatūros leidykla Vilniuje neseniai išleido knygą, kurioje pateikiama 1958 metų Lietuvos kultūrinio ir meno gyvenimo įvykių apžvalga, žinoma su tam tikra komunistine tendencija. Be apžvalginių straipsnių, atspausdinta ir kai kurių rašytojų kūrybos ištraukos. Knyga esanti išleista 6.000 egz. tiražu. Ateityje tokie metraščiai pasirodysią kasmet.

Šiu metų liepos mėn. 4 dieną Montrealio Lietuvių Dramos Teatras įrašė L.P. plokštelėn **Kazio Borutos** dramatinė legendą "Baltaragio Malūnas".

(E) **Sustojo "Saulė"**, vienas seniausių Amerikos lietuvių savaitraščių, įsteigtas prieš maždaug 70 metų. Buvo spausdinamas senaja rašyba ir skaitomas senesnės kartos ateivių. Tai kartai išmirus, laikraštis nebeteko skaitytojų.

(E) **Lietuvos paviljonas tarptautinėje parodoje.** Liepos 3 d. Čikagoje buvo atidaryta Tarptautinė prekybos paroda, kurioje Amerikos lietuvių rūpesčiu yra įrengtas ir Lietuvos paviljonas. Garbės svečiais į atidarymą buvo pakviestas ir Lietuvos atstovas Vašingtone, J. Kajeckas, kuris taja proga per WGN radijo stotį pasakė kalbą. Lietuvos skyrius užima apie 200 kv. pėdų ir supažindina su kai kuriomis Lietuvos ir lietuvių tautos savybėmis, tačiau neturi prekybiško pobūdžio.

(E) **JAV Lietuvių Bendruomenės atstovų suvažiavimas** įvyks š. m. rugsėjo 5-7 dienomis Detroite. Dalyvaus apylinkių bei apygardų atstovai ir šiaip darbuotojai. Norima aptarti Bendruomenės dalyvavimo kovoje už tėvynės laisvę galimybes ir formas, išsiaiškinti organizacinės santvarkos atbaigimo ir išlyginimo, o taip pat ir padalinių glaudaus bendradarbiavimo klausimus, numatoma pasidalinti idėjomis švietimo ir kultūros puoselėjimo klausimais ir aptarti eilę kitų klausimų. Jų tarpe matosi ir tokie klausimai, kaip lietuvių spaudos, Kultūros Fondo, lituanistinio švietimo ir kt.

PRAŠO PARAMOS

Petras Pleskevičius, Lietuvos savanoris kūrėjas ir laisvės kovų invalidas, dabar gyvenąs Kanadoje, dėl ligų ir nedarbingumo yra atsidūręs sunkioje padėtyje ,todėl šaukiasi savo giminių ir pažįstamų, gyvenančių Argentinoje ir Urugvajuje, paramos. Jo adresas: P. Pleskevičius Dundurn Street, South, Hamilton, Ont., Canada.

SVEČIAI PAS SVETIMTAUČIUS

Penktadienį, liepos 17 d. ekskursijos vadovas Valdas Adamkavičius su keletų sportininkų atstovų turėjo pasikalbėjimą su dienraščio "Noticias Graficas" sporto skyriaus korespondentu. Vakarinėje laidoje minėtas laikraštis įdėjo delegacijos fotografiją, gražiai iškeldamas Amerikos Lietuvių Sportininkų atvykimą. Vėliau, visi apžiūrėję miestą, pietus valgė vienoje miesto valgykloje kartu su argentinos lietuvių delegacija. Pirmadienį, liepos 20 d. svečiai buvo nuvykę į "Bs. Aires Herald" redakciją, atsakė į paklausimus lietuviškai per radio "Porteña", beto popiet visus priėmė Amerikos ambasadorius. Trečiadienį, liepos 22 dieną Valdas Adamkavičius padarė vizitą "La Critica" redakcijai. Pažymėtina, kad visuose pasikalbėjimuose mūsų svečiai aiškiai pasisakė už Lietuvą, tuo įrodydami, kad jų atsilankymo pirmaeilis tikslas buvo išgarsinti kenčiančios mūsų Tėvynės Lietuvos vardą svetimtaučių tarpe ir suglaudinti abiejų kontinentų tarpusavio meilės ir vienybės ryšius. Ū

Malonūs svečiai paliko Argentiną liepos 22 d. 16 val. iš Ezeiza aerodromo išvykdami į Montevideo — Urugvajų. Buvo palydėti su ašaromis, nes visi jautė, kad skiriasi su broliais, kurie atvyko ištiesti draugišką ranką Pietų kontinente esantiems vieno likimo draugams. Šis istorinis žygis bus amžinas Argentinos lietuvių kolonijoje ir Argentinos lietuviai niekada negalės tinkamai atsidėkoti Š. Amerikos lietuvių kolonijai už to žygio įvykdymą.

Š. Amerikos Lietuvių pagerbimo vakarienė Lietuvių salėje. Viduryje Rosario Liet. Parap. Klebonas kun. J. Margis, JAV ambasados atstovas ir ekskursijos vadovas V. Adamkavičius su Ponia.

JAV Lietuvių Bendruomenės Centro Valdyba atsarginės Lietuvos steigimo reikalu

JAV LB Centro Valdyba šių metų balandžio 1 ir 8 posėdžiuose svarstė Liet. Honduro Draugijos Vašingtono skyriaus raštą atsarginės Lietuvos steigimo reikalu. Šį klausimą referavo CV ižd. J. Staniškis ir vice pirm. dr. Alg. Nasvytis Po referentų ir kitų posėdžių dalyvių pasisakymų JAV LB Centro Valdyba priėjo prie tokios išvados:

1. Atsarginės Lietuvos steigimo idėja palaikytina, nes lietuvių tautinio žydinio svetur turėjimas būtų lemiamas veiksnys lietuvybei išlaikyti.

2. Tokios Lietuvos stegimo sumanymas Britų Hondure tuo tarpu teturi permaža duomenų, kad jam būtų galima angažuoti JAV Lietuvių Bendruomenę.

3. Atsarginės Lietuvos steigimas yra ne tik JAV Lietuvių Bendruomenės, bet ir visų kitų kraštų bendruomenių reikalas, tad būtų tikslinga kad šiuo klausimu susidomėtų ir imtųsi jį spręsti PLB Valdyba, bendradarbiaudama su atskirų kraštų bendruomenėmis.

4. Studijinių kelionių finansavimo klausimo sprendimas dėl augščiaus minėtų priežasčių taip pat priklausytų PLB Valdybai."

Šį atsakymą su trumpai atpasakotu LHD Vašingtono syriaus raštu AVJ LB Centro Valryba taip pat pasiuntė JAV LB Tarybos Prezidiumui New Yorke ir PLB Valdybai Toronte. Koks yra šių dviejų LB bendruomenės organų oficialus nusistatymas atsarginės Lietuvos steigimo reikalu?

Tautos ar tautų skelvedros, gyvenančios ne savose etniškose erdvėse, nuolat mažėja skaičiais ir palengva netenka tautinės-kultūrinės asmenybės. Ilgesni stebėjimai rodo, kad lietuviškos išeivijos skaičiai tirpsta per metus vidutiniškai po du procentu, o gi jos kultūrinis pajėgumas silnėja truputį sparčiau. Šita mūsų išeivijos padėtis verčia mus ieškoti logiškos ir raminančios išeities: sukurti savą mažą etnišką teritoriją, kuri galėtų palengva vystytis į mažą lietuvišką autonominę, pusiau nepriklausomą valstybę, kurios aukštoji misija būtų išgelbėti lietuviškos išeivijos likučius, sukurti ramią prieplauką lietuvių kalbos ir kultūrai svetimosios okupacijos metu.

Šitų motyvų skatinami, mes it (arba Dausuvos, nes vardas dar nepradėjome naują Žaliosios Atžalos nusistovėjęs) sąjūdį; 1958.III.26 su siorganizavo Vašingtone pirmasai klubas. Greit užžsimezgė klubai Čikagoje ir Detroite, kiek vėliau — Brooklyne, pastaruoju metu ir Baltimorėje. Brazilijos lietuvių septynios žymiosios organizacijos per savo valdybas nusprendė sutartinai veikti atsarginę tėvynę steigiant. Brazilijoj jau pradėta apskaičiuot. apsisprendę vykti žmonės ir jų kapitalai. Vašingtono klubas apsiėmė laikinai eiti kaip ir centrinės valdybos pareigas, kol prasiplės organizacija ir išsirinks savo valdybą. Ta čiau didelė didžiuma lietuviškų centrų dar nepajudėjo. O būtų labai svarbų, kad naujų klubų priaugtų daugiauriopai. Be tinkamos organizacijos ir suteikto kapitalo mums neįmanoma su Britų Honduro valdžia užvesti tinkamas derybas ir reikalingą sutartį pasirašyti.

Centrinė valdyba Vašingtone ir Brazilijos lietuvių organizacijų pirmininkai galvoja, kad visas atsarginės tėvynės sąjūdis galėtų turėti trejopos rūšies narių:

1) Kurie važiuoja ir įsikūrimi turi pakankamai savų pinigų;

2) Kurie norėtų važiuoti, bet pinigų neturi arba labai mažai turi;

3) Kurie neturi galimybės atsarginėn tėvynėn artimais metais parsikelti, arba iš viso nemano ten keltis, bet pritaria pačiai idėjai ir sutinka savo įneštomis akcijomis arba stambiomis aukomis paremti neturtingesnių tautiečių įkurdinimą. Manome, kad pirmoji narių kategorija negalės būti gausi, bet vis delto ji sudarys bent keletą tuzinų.

Antroji kategorija būtų žymiai gausesnė ir jai nemaža priklausytų lietuvių iš Brazilijos ir iš kitų Pietų Amerikos kraštų; galbūt ir iš Vokietijos, nors tenykščių lietuvių nuotaikos mums dar nežinomos.

Trečion kategorijon labiausiai tiktų Šiaurės Amerikos lietuviai. Jų vaidmuo galėtų būti panašus į Amerikos žydų vaidmenį Israelio atžvilgiu. Trys Amerikos žydai įkurdina vieną žydą Israely. Žydai labai ilgai, gal per šimtą metų turės gausiai šelpti savo valstybę, nes ji įkurta labai sausoje ir politiškai pavojingoje vietoje. Lietuvių atsarginė tėvynė galėtų ant tvirtų kojų atsistoti jau vienos kartos amžiuje.

Bet pirmiausia reikalingas visų trijų kategorijų narių suorganizavimas ir sutelkimas lėšų ūkio specialistų delegacijai į Britų Hondurą nusiųsti. Tad ir ieškome naujam sąjūdžiui organizuotų rėmėjų ir pavienių narių. jeigu pilnam klubui stinga žmonių.

Centrinė valdyba yra nutarusi leisti šapirografuotą biuletenį, kuriame tilps žinių, ir pranešimų atsarginės tėvynės kūrimo klausimais.

Atsarginės tėvynės sąjūdžio reikalais prašona kreiptis į centrinį sekretorių: dr. A. P. Mažeiką, 4718 Park Lane, Washington 23, D. C.

Washington, 1959 m. balan. 5 d.

KELIOS NUOTRUPOS IŠ SVEČIŲ APSILANKYMO

Daug kam krito į akis, kad mūsų broliai šiauriečiai turi daug gilesnį tikėjimą, negu mūsiškiai Argentinoje. Turbūt dėlto, kad dauguma Argentinoje gyvenančių turi susidurti su tikėjimui abejingais žmonėmis, nors kraštas katalikiškas. Eiti į bažnyčią Argentinoje kažkaip, atrodo, nemada. Kitaip yra Š. Amerikoje. Ten katalikai gyvena tarp protestantų. Gyvendami tarp kitos religijos žmonių, turi laikytis tinkamoje augštumoje, kad išliktų nesuviršinti. Todėl ten katalikai daug veiklesni, daugiau praktikuoja šventąmentinį gyveną ir jiems nueiti į bažnyčią kažkaip natūralu. Todėl atvykę svečiai į Argentiną ne vienas sielojosi, kai iš ryto negalėjo nueiti į Aušros Vartų lietuvių parapiją dėl tų, pas kuriuos gyveno Argentinoje, nepakėlino. Dauguma jie atliko tą šventą katalikišką pareigą vakare, išklausydami vakarines Mišias kad ir vietinėse bažnyčiose. Vienas net paklausė. Kaip keista čia pas jus! Apsistojo pas vieną turtingą šeimą. Prieš valgį jis gražiai persižegnuoja. Gi žiūri, kad nei vienas šeimos narių to nedaro. Tada, sutikęs lietuvį kunigą, klausia — Sakyk, ar ta šeima nekatalikiška? Kunigas atsakė, kad taip. Tada palingavo galvą svetys ir sako: "Pas mus yra kitaip!". Tuos nuotrupos jau daug pasako. Graži pamoka mūsų inteligentijai, ypač jaunimui, kuris nejaučia pareigos sekmadieniais išklausyti Šv. Mišias ir per daug greit susilygino su atšalusiais argentiniečiais, pamiršę, kad jų Tėvynė Lietuva yra katalikiška.

SPORTO ŽINIOS

▪ Kolumbijoje dienraštis "El Tiempo" liepos 14 d. įdėjo straipsnį su didele Š. Amerikos lietuvių sportininkų fotografija, kurį užvardino: "Magnifico Debut de los Lituanos" ir ten pažymi, kad išvakarinis krepšinio žaidimas tarp "American Lithuanians" ir geriausios Kolumbijos studentų krepšininkų komandos Bogotoje "Isaza" buvo baigtas lietuvių laimėjimu — 81-68 rezultatu.

▪ "Laiko" red. kun. A. Kleiva, persikėlęs į Avellanedą iš Rosario, tęsia muzikos studijas "Fracassi" konservatorijoje. Imą piano ir dainavimo klases Bs. Aires mieste.

PASIKALBĖJIMAS SU IŠVYKOS VADOVU V. ADAMKAVIČIU

Š. Amerikos Lietuvių Sportininkų išvykos vadovas p. Valdas Adamkavičius, nespėjęs atsakyti į "Laiko" redaktoriaus pastatytus klausimus Argentinoje, rašo iš Montevideo Lietuvių Pasiuntinybės:

Montevideo 1959 VII.23

Gerb. p. Redaktoriau,

Siunčiu Jums atsakymus į patiektus klausimus, pagal eilę, kurią man pristatėte, ta pačia proga priimkite mano ir visų sportininkų nuoširdžius sveikinimus Jums ir visiems redakcijos nariams. Ačiū už parodytą rūpestį ir viešnagę Argentinos padangėje.

Jus gerbiąs

Valdas Adamkavičius

PASIKALBĖJIMAS

1. Įdomu būtų žinoti, kaip gimė Jums mintis apsilankyti P. Amerikoje ir koks Jūsų ekskursijos tikslas?

Lietuvos sportiniame gyvenime turime gražių atsiekimų. Minint vieną iš jų, 20-ties metų nuo Europos krepšinio pirmenybių laimėjimo sukaktį, Čikagoje atėjo sveikinimas ir linkėjimas iš Urugvajaus nuo p. Gumbaragio, kuris išreiškė viltį, kad lietuviai sportininkai užmegs ryšius tarp Pietų ir Šiaurės Amerikų jaunimo. Daug kam šis planas atrodė neįgyvendinama fantazija. Dangelis net netikėjo šio sumanymo ir ryžto realizavimu krepšininkams lipant į lėktuvą, bet kaip patys patyrėte, visa P. Amerikos spauda rašo apie lietuvius. Išvykos tikslas dvigubas: pirmiausia, mes kaip lietuviai, esame gyvi liudininkai, jog nesvarbu kur mes begyventume, esame viena didelė šeima, kurios širdis plaka savo pavergtai Tėvynei. Ir ši išvyka turi dar tampresniais ryšiais sujungti tą lietuvišką šeimą vienam darniam darbui. Antra, iš sportinio taško žiūrint, išėjome į pasaulį, kaip laisvos Lietuvos sporto atstovai varsavas jėgas ir parodant, kad lietuviai yra pajėgęs, garbingi ir vesti savo priešininko vėržovai. Man atrodo, kad abu šie kelionės tikslai jau yra save pateisinę.

2. Kaip į šį planą reagavo Š. Amerikos lietuviai, ypač lietuviškos organizacijos?

Kiekvienas didelis užsimojimas yra palengva visuomenės sutinkamas. Kartais jam parodoma ir didelis atsargumas bei nepasitikėjimas. Tas galima taisyti ir Š. Amerikos lietuviams. Bet išvykos darbams įpusėjus, iš visuomenės ir organizacijų susilaukėme nuoširdaus pritarimo ir talkos.

3. Kokie pirmieji įspūdžiai patekus į P. Ameriką?

Yra labai sunku atsakyti apsidairius vos keletą savaičių. Turiu pripažinti, kad gamta ir gyvenimas skiriasi nuo Š. Amerikos. Lygiai tas pats taikintina ir lietuviams. Vieni įsikūrę geriau Š. Amerikoje, kiti profesionalai geriau Pietuose. Bet tai paviršutinė nuomonė, nes reikėtų ilgiau pabūti, kad atsakyti tiksliau.

4. Kaip atrodo Kolumbijos sostinė Bogota?

Miestas labai sparčiai plečiasi, gražėja. Su miesto augimu, gražiai vystosi ir tvirtėja lietuvių kolonija. Bogotos lietuviai paliko mums neužmirštamus įspūdžius. Krepšinio rinktinė jiems lieka giliai dėkinga. Sunku visus lietuvius beišvardinti, bet tai stipri, darni lietuviška kolonija ir iki bus tokių vyrų, kaip kun. Dominauskas, konsulas Sirutis, nenuilstamas inž. V. Didžiulis, ir kt., ten lietuviška ugnis neužgęs.

5. Kokie pirmieji įspūdžiai atvykus Argentinon?

Prisipažinsiu, kad mažai ką begalime pasakyti. Tris dienas lietus atskyrė mus nuo pasaulio. Viena tegaliu pareikšti, kad atvažiuojant spaudoje išskaitėme apie Argentinos įkaitusias nuotaikas, neramumus, o pamatėme ramius, dirbančius ir taikingus argentiniečius. Buenos Aires gražus, nors čia ir žiema.

6. Ką galėtumėte pasakyti apie Buenos Aires lietuvius?

Radome B. A. lietuviuose didelį nuoširdumą. Ypač esame sužavėti jaunimu. Yra pavergę mūsų širdis! Garbė B. A. Kolonijai turint tokį gražų atžalyną.

7. Kaip vertinate mūsų jaunuosius sportininkus?

Argentinos lietuviai sportininkai turi geros medžiagos. Ir jeigu šiauriečiai ir stipriai laimėjo, tas nereiškia, kad Argentinos lietuviai yra silpni. Bet sportas reikalauja pasiruošimo ir darbo. Tada ir rezultatai skirtingi.

Mano linkėjimas būtų, kad įtraukus jaunų jėgų, Buenos Aires lietuviai stipriai padirbėtų ir laimėtų miesto pirmenybes.

8. Ką galėtumėte mūsų sportininkams ir visiems lietuviams palinkėti?

Sportininkams savo linkėjimą pasakiau. Visiems lietuviams, visų pirma, reiškiu gilią padėką už sudarymą sąlygų lietuvių krepšinio rinktinės atsilankyti Argentinoje, o mano nuoširdžiausias linkėjimas lietuviams būtų ir toliau išlaikyti lietuviškumą, kurį pajutome būdami Jūsų tarpe, bei suglausti gretas dar glaudžiau tarp anksčiau ir naujai atvykusių, nes mūsų visų pareiga yra dirbti ir gyventi vienam ir tam pačiam tikslui.

●

▪ Gen. T. Daukanto straipsniai: "Modernusis karas" ir "Modernaus karo archainė forma" buvo atspausdinti "Kario" 5 ir 6 nrs. Šiais metais gen. T. Daukantas švenčia 75 metus.

▪ Marija Kunigonytė, Pranas Bajerčiai, Irena Krikščiūnaitė, Slančiauskai, Stasys Čekauskas ir kt. buvo nuvykę į Montevideo dalyvauti tarptautinėse rungtynėse tarp Š. Amerikos lietuvių komandos ir Urugvajaus komandų.

▪ Nelida Ester Juknaitė, Stasio ir Zuzanos Leonavičiūtės duktė buvo pakrikštyta Aušros Vartų liet. bažnyčioje liepos 12 d. Krikšto tėvai buvo Rikardas Babarskas ir Žvaigždė Krinklytė.

▪ Kun. Vyt. Palubinskas ir kun. A. Kleiva rugpjūčio 14 d. išvyksta metinėms rekolekcijoms į Entre Rios provinciją pas benediktinus. Pakeliui sostos Rosario mieste ir dalyvaus Marijonų Kongregacijos jubilėjiniame minėjime Rosario mieste. Grįš po pusantros savaitės vėl prie savo darbų į Avellanedą.

▪ Kun. A. Kleiva dėsto muzikos teoriją ir giedojimą Aušros Vartų lietuvių parapijos mokykloje, kur mokosi apie 500 mokinių. Greitu laiku mano suorganizuoti vaikučių chorą minėtoj mokykloj. Ten pat mokytojauja ir kun. Vyt. Palubinskas, kuris dėsto religiją.

Vietinės spaudos atsiliepimai apie Š. Amerikos Lietuvius Krepšininkus

Kelios dienos prieš atvykimą svečių beveik visa Argentinos vietinė spauda aprašė įvykstančias rungtynes tarp Argentinos sporto vienetų ir "American Lithuanians". Noticias Graficas, La Prensa, Democracia ir kt. žymiausi Bs. Aires dienraščiai pasipuošė sportininkų fotografijomis ir aprašymais. Pav. "Clarin" aprašydamas rugtynes tarp "Lithuanians" ir "Ateneo" davė tokį titulą: Excelente Impresión Dejó el Lithuanians. Paduoda, jog pirmam kėliny lietuviai laimėjo 40-23. Galutiniam — 93-41. Lieuviai: Dirvonis — 2, Germanas — 4, Grabauskas — 0, Kamarauskas — 2, Radvila — 16, Šimkus — 9, Skaisgirys — 16, Švelnys — 3, Valaitis — 9 ir Varnas — 28. Viso — 93.

Ateneo: Ausa — 7, Caseres — 13, Casabal — 1, Cere a — 2, Espinosa — 0, Yankovsky — 2, Lecuona — 0, Pomata — 6, J. San Miguel — 2, Tocalli — 2, Zugasti — 3 ir Maidana — 2. Viso — 41.

Pirmadienį, liepos 20., žaidžiant lietuviams su Gimnasia y Esgrima krepšinio komanda, pirmam kėliny buvo gautas toks rezultatas 34-30 lietuvių nenaudai. Galutiniam rezultate laimėjo argentiniečiai, 66-64.

Lietuviai: Dirvonis — 6, Germanas — 6, Grabauskas — 0, Kamarauskas — 1, Radvila — 20, Šimkus — 0, Skaisgirys — 8, Valaitis — 4 ir Varnas — 19. Viso — 64.

G. y Esgrima: J. Alvarez — 9, J. M. Alvarez — 18, Anelli — 4, Goni — 2, Garro — 13, D'Aquila — 0, Gabrielli — 10 ir Rodriguez — 10. Viso — 66.

Visa spauda tinkamai įvertino Š. Amerikos lietuvius, kurie buvo sutikti miestui pasipuošus plakatais. kaip laisvos Lietuvos atstovai.

Š. Amerikos Lietuviai Krepšininkai žaidžia su "Ateneo". Rezultatas 93-41 lietuvių naudai.

Draugiškos rungtynės tarp Š. Amerikos lietuvių ir Argentinos liet. Laimi šiauriečiai 99-54 rezultatu.

Mokslas — MENAS — Literatūra

TAFILĖ NUO KRAŽANTĖS

Šiuo antgalviu pasirodė poetės Petronėlės Orintaitės eiliuota apysaka, kuri buvo baigta rašyti 1940 metų gegužės mėnesį, o birželio pradžioje — Sakalo b-vės įtraukta į tais metais išleisimų knygų sąrašą. "Tafilėje . . ." vaizduojamas laikmetis liko toli — lyg karste atkirstas, kaip išsireiškia knygos Autorė, iš mūsų gyvenimo. Jis tėra kaip paisažinis istorinės praeities gabalas. "Visi tie neramūs laikai, ir dabartinės dienos, per kurias tebežengiame su likiminiu trapumu, lyg eitume siaura ašmenų briauna — pakeitė ir mano žvilgsnį į šį veikalą — išsireiškia Autorė. Anas manasis Aš, kuris tada kūrybiniu įkvėpimu jautriai išgyveno jaunutės merginos iš Žemaitijos laukų savotišką tragediją — per šinos istorinių pervartų laikus buvo sumaikintas. Ir šis kūrinys man dabar svetimas, kaip ir ta būsena, kuria jis buvo kurtas". Knygą iliustravo dail. B. Vilkutaitytė - Gedvilienė. Išleido Bičiulių būrelis. Tiražas 500 egz. Spaudė 1959 m. "Laiko" spaustuvė, Mendoza 2280, Avellaneda, Bs. Aires, Argentina. Čia paduodame įvadą į minėtą eiliuotą apysaką.

Nuo Lėvens lig pat Vištyčio
Meldžias moterys bažnyčioj,
Garbsto rūpesčiais rožančių,
Vargo glėbį tyliai kenčia . . .

Vos pražydai — bernužėliai
Suks aplinkui kaip pašėlę!
O rytoj — vainikai vysta,
Ir sudiev, saldi jaunyste . . .

Bąla drobės pašukinės,
Dusulys viduj krūtinės,
Sūrūs barščiai — vyras bara,
Ar sulauksi dieną gerą?

Nuo Lėvens ligi Vištyčio
Plaukia maldos į bažnyčią,
Garbsto moterys rožančių,
Vargo dalią tyliai kenčia . . .

Sesės basos braido dirvoje ražieną,
Ir delnai rievėtom kerpėm nuplūšoja,
— Kieto kevalo žemelė tu, tėvyne
Gruodas grūdina mus, dukteris artojų.

Bridom baudžiavą vergystės gilią gėdą,
Krimtom plutą diršėtą ir juodą . . .
Atsilošę ponai rūmuos sėdi,
Niekas sodžiui rankos nepaduoda . . .

Tėvas caro garbei kraują liejo,
Brolį laidojom paliai Švenčionis —
Karo pasakų pilni laukai žalieji,
Karo erčiose — vilkai, ne žmonės!

Mūsų trūso prakaitu garuoja dirvos,
Sirpsta miestai, bokštai dangų remia,
Auksu kaišosi ponių kepurės širmos,
Mes — basnirčios mindom grumsto žemę...

Sielvartu pamilom lygumas tėvynės,
Lino ašaka — dalia dukters artojo . . .
Dainomis nupynėm graudulingą pynę,
Dainomis išeinam į rytojų!

POP. JONO XXIII-jo SVARBESNIEJI UŽSIMOJIMAI

Vos praėjus 3-ms mėnesiams nuo pop. Jono XIII-jo išrinkimo, naujasis Bažnyčios valdytojas paskelbė tris istorinės reikšmės užsimojimus, būtent Romos vyskupijos synodo susirinkimą, visuotinės Bažnyčios santarybos sušaukimą ir bažnytinės teisės kodekso pritaikymą naujiems reikalavimams. Pastarieji du užsimojimai, kaip pasaulinio masto įvykiai, verti ypatingo dėmesio.

Visuotinėj santaryboj pagrindinę vietą vaidina vyskupai su šv. Tėvu priešaky. Jie sudaro Mokančiąją Bažnyčią, nes jiems, kaip apaštalų įpėdiniams, pirmoj vietoj taikintinas Kristaus įsakymas: "Eikite ir mokykite visas tautas". Tiesa, kad pagrindinė galia Bažnyčioj sutelkta šv. Tėvo rankon, kaip Apaštalų įpėdinio; jo vieno potvarkiai saisto krikščionis visame pasaulyje. Tačiau visų vyskupų nutarimai jo patvirtinti, nors ir neturi didesnės įpareigojančios galios, savo visuotinumu bei kolektyvumu atkreipia ypatingą dėmesį ir išreiškia vienybės dvasią, kurį jungia visus vyskupus tarp savęs ir su jos galva — Romos popiežium.

Tačiau net ir vyskupai, kurie sudaro Mokančiąją Bažnyčią, bet ir visi tikintieji, arba Besimokančiąją Bažnyčią, turi savo uždavinį visuotinėj santaryboj. Pirmoj vietoj jie dalyvauja santaryboj malda, kad Dievas laimintų jų ganytojų darbus. Šv. Dvasios, kuri veikia per visus Bažnyčios narius, įkvėpti, jie visa širdimi priima jų mokamas tiesas.

Ypatingą uždavinį santaryboj turi teologai, tarp kurių gali papulti ir pasauliečiai. Nors jie ir nepriklauso Mokančiąjai Bažnyčiai, bet jų pageidavimai bei patarimai ypač moksliškuose klausimuose turi ypatingos svarbos. Tačiau ne tik teologų, bet ir kitų Besimokančios Bažnyčios pageidavimus santarybos tėvai vyskupai turi prieš akis. Jie stengiasi pažinti savo ganomųjų troškimus, polinkius bei viltis ir visa tai svarsto pagal tikėjimo ir moralės mokslą, kurį paliko Dievas ir Bažnyčios Steigėjas.

Praėjusios visuotinės santarybos, o ypač Tridento (1545-1563), kuri įvyko netrukus po protestantų refor macijos, ir Vatikano (1869-1870), kuri įvyko užėjus po Prancūzų Revoliucijos naujai klaidingų tikrovės sąvokų bangai, daug ką nutarė apie tikėjimo tiesas. Neatrodo, kad taip būtų dabar. Tikėjimo tiesos jau daugumoj išryškintos, ir dėl jų prasmės nekyla abejonių. Vis dėlto, kai kurie tikėjimo dalykai, jau aptarti kitų santarybų, gali būti vėl pabrėžti, ypač jų sarišyje su Bažnyčia kaip Kristaus Mistiniu Kūnu ir su mūsų laikų klaidingais mokslais, kaip materializmas, laicizmas ir t. t. Net ir trupiniai tiesos, randami šiuose klaidinguose moksluose, gali būtį įkorporuoti į krikščioniškąją gyvenimo sampratą.

Be abejo, šiai santarybai teks apsvarstyti sielovados metodus, kurie labiausiai susiję su laiko pasikeitimais ir amžių bėgyje labiausiai vystėsi. Pastarųjų dešimtmečių bėgyje įvykę pasaulyje žymūs pasikeitimai stato naujus reikalavimus moderniajai sielovadai bei apaštalavimui. Teks persvarstyti sielovados priemones, lyginant jas su naująja patirtimi, pritaikinti laiko sąlygoms, kas naudinga ir našu, o atmesti, kas pasenę ir be naudos.

Bažnyčios vienybės problema taip pat susilauks išsamaus svarstymo. Šis klausimas ypač arti širdies naujajam popiežiui, kuris dar savo diplomatinės tarnybos metais palaikė glaudžius santykius su atskilusios Rytų Bažnyčios atstovais. Savo kalbose jis šią problemą dažnai iškelia. Jau prieš 1000 metų įvykusio bažnytinio skilimo priežastys, politinės bei psichologinės, amžių bėgyje gerokai nublanko ir mūsų laikais dar labiau blanksta. Iš kitos pusės netrūksta greitam susivienijimui ir kliūčių, ypač su protestantais, nes ir tikėjimo srityje su jais daug didesni skirtumai negu su stačiatikiais. Pavyks ar nepavyks visuotinei santarybai įgyvendinti krikščioniškąją vienybę, tai Dievo rankoj; viena aišku, kad pajudinimas tokio svarbaus klausimo tokiu plačiu mastu, kokį gali suteikti tik visuotinė santaryba, laikui bėgant atneš vaisių: išryškins klausimo aktualumą, t. y. vienybės reikalą ypač kovoj su krikščionybės priešais, išaiškins kliūtis bei nurodys kelius į krikščioniškąją meilę bei susiklausymą.

Bažnytinės teisės kodekso reforma

Dabartinis bažnytinės teisės kodėksas tai vienas iš šv. Pijaus X-jo popiežystės nuopelnų. Jau Vatikano visuotinėj santaryboj buvo iškeltas reikalas sistematiškai kodifikuoti įvairiuose rinkiniuose, dažniausiai pagal chronologišką tvarką išmėtytus bažnytinius įstatymus. Tačiau tik šv. Pijus X, vos išrinktas popiežium, 1904 m. davė pradžią paruošiamiesiems kodifikacijos darbams. Tai buvo ilgas bei painus darbas, tik 1917 m., jau Benedikto XV-jo laikais privestas prie galo. Dabar bažnytinės teisės kodeksą sudaro 2414 sistematiškai išdėstytų kanonų arba paragrafų. Be abejo, palyginus su ankstyvesniais bažnytinės teisės rinkiniais, šis kodeksas savo sistematiškumu, aiškumu, terminologijos pastovumu juos visus toli pralenkia. Tačiau visos šios savybės nėra tokiame laipsnyje, kad jau nebūtų galima įvesti žymesnių pagerinimų. Be to, beveik per 50 metų nuo kodekso pradžios buvo išleista daug naujų įstatymų, kurie nėra į jį įkorporuoti. Daug įstatymų buvo žymiai pakeista, pav., kas liečia Sutvirtinimo sakramento teikimą, Mišių laikymą po piet, eucharistinį pasninką ir t. t. Popiežiaus paskirta komisija, kuri autentiškai aiškina sunkesnius bažnytinės teisės klausimus, taip pat yra daug ką nusprendusi, kas turėtų rasti atitinkamą vietą kodekse.

Gali būti įvesta ir visai naujų įstatymų bei pakeitimų, apie kurinos dabar tik spėlioti tejmanoma. Kai kurie mažiau nusimaną spėliotojai net prileidžia, kad pagal naujus įstatymus gali būti kunigams leidžiamos vedybos. Tačiau, kurie reikalą geriau pažįsta, aiškiai mato šio spėjimo nepagrįstumą. Kunigų celibatas (t. y. susilaikymas nuo vedybų) Vakarų Bažnyčioj gyvuoja jau nuo pirmųjų krikščionybės amžių. Per šimtmečius jis yra davęs daug naudos, iškeldamas kunigiją virš grynai žemiškų reikalų, priartindamas ją prie Dievo ir suteikdamas galimybės pilniau pasišvęsti sielų gelbėjimui. Kunigiškojo celibato gerąsias puses ypač pabrėžė Pijus XII savo enciklikoj Sacra Virginitas (Šventa mergystė), kurią išleido Marijos metais.

Kitaip į šį klausimą žiūrima Rytų Bažnyčioj, nors ir joj celibatui reiškiama pagarba. Kunigai gali ves ti tik prieš šventimus, o vyskupai turi būti visai nevedę. Naujai sudarytamę Rytų Bažnyčios kodekse ir kunigai skatinami atsisakyti vedybų, nors, gerbiant amžių tradicijas, visiškai nedraudžiama.

Dar kitaip į dvasiškių celibato klausimą reikia žiūrėti, kai kalbama apie vedusių diakonų toleravimą Vakarų Bažnyčioj. Žinoma, kad jau pirmame amžiuje buvo šventinami diakonai, kad išlaisvintų apaštalus

TRIS LIETUVIŠKAS KNYGAS PASITINKANT

Lietuviška knygų leidykla "Rūta" Hamiltone (Kanadoj), vadovaujama Prano Enskaičio, užsibrėžė išleisti seriją lietuviškų knygų. Trys knygos pagal užsibrėžtąjį planą išeis dar šiemet. Dvi iš jų jau renkamos. Viena atiduota rinkti spaudos bendrovei "Žiburiams" Toronte, o antrą — renka "Rūta".

Norint pakelti lietuviškos knygos tiražą, išleidžiamųjų knygų kaina nustatoma, kiek galint, žemesnė. Užsisakius iš anksto leidykloje, visų trijų knygų kainos tik trys doleriai. Knygų rinkoje — jos bus žymiai brangesnės.

Išleidžiamosios knygos bus iš lietuviško gyvenimo originalios. Kiekviena knyga turės apie 200 puslapių, bus papuoštos originaliais lietuvių dailininkų spalvotais virželiais.

Žemiau paduodamas pirmųjų trijų knygų apibūdinimas:

Stasius Būdavas "RŪSTI SIENA". — Knyga vaizduoja desperatiškai atkaklią kovą pačiame Prūsų pasienyje. Anų laikų knygnešiai su fanatišku veržlumu, drąsa ir gudrumu meta į karo okupuotąją Lietuvą šviesos ir laisvės sprogmenis — uždraustą lotynų raidėmis spaudą. Lietuviai ir žandarai čia imasi žūt—būt įniršimo dvasioje, prieidami vieni ir kiti net prie drąstiškų priemonių. Apysaka įspūdingai užsklendžiama mūsų patrijotinės liaudies laimėjimu ir ekspliozija: savotišku būdu ir užsidegimu sunaikinama pasienio provoslavijos tvirtovė, ką tiktai įkurta ištremto lietuvio sodyboje. Autorius į knygnešių problemą pažiūrėjo iš naujo istorinio ir psichologinio taško, kuris skaitytoją iš karto užintryguoja ir pririša.

Pranas Enskaitis "AUDRA EINA".— Knygos turinys apima 1939—1949 dešimtmetį. Paraštėje sakoma: "Atsiminimų pynė iš praslinkusių skaudžių, audros sūkuriuose praleistų dienų." Gražioje literatūrinėje formoje paliečiama rusų ir vokiečių okupacijos, repatrijavimas ir gyvenimas repatrijantų Vokietijoje, stovyklinis gyvenimas ir emigravimas.

Daug vaizdų ir pergyvenimų, daug veikėjų charakterių, bet viskas bazuojama vienoje lietuviškoje, evangeliškoje šeimoje. Tai ne vien tik gražus pasiskaitymas, bet lyg ir istorinis dokumentas, nes šiais klausimais taip maža literatūros lietuvių kalboje.

Pranys Alšėnas „MAŽI ŽODŽIAI" — benamio minčių mozaika. Su Prof. Dr. A. Ramūno pratartimi.

Tai, atrodytų, tarytum naujo stiliaus Knyga. Vienok — ji tokia nėra. Tos knygos žanras — kartu ir naujas, kartu ir senas, tačiau visad šviežias, nesenstantis. Jos autorius, našus lietuviškos minties ir žodžio kūrėjas, yra sudėjęs į knygą visą eilę rašinių įvairiausiomis temomis. Vieni tų rašinių persunkti sutryptos tremtinio širdies aimana, priešui atėmus iš jo brangiausį turtą — Tėvynę, kiti — kupini vilties, pasiryžimo ir šauksmo į pasaulį ir laisvąjį žmogų, trečiuose rašiniuose — rašoma apie Dievą, Tėvynę, Laisvę, Šeimą, Tautines tradicijas, Lietuvių kalbą, Tautos šventoves, ir t. t. Tai tikrai — Maži žodžiai apie didelius dalykus.

Laidyklos adresas yra šitoks: *Ruta Printing Co., 89 Napier St., Hamilton, Ont. Canada.*

— P. Vengravis

• Kas yra toks trapus, kaip širdis, nes ją gali užmušti net piktas linkėjimas ir kas gali būti gajesnio už širdį, nes ją išmeta, kaip spėigo ištiktą negyvą gėlę, ir nuo gailestingo kvėpavimo atgyja ji.

N. MAZALAITĖ

"LAIKO" STRAIPSNIŲ KONKURSAS

"LAIKO" kultūrinis ir religinis dvisavaitraštis skelbia straipsnių konkursą, kurio mecenatu yra plačiai žinomas spaudos organizatorius ir rašytojas kun. Dr. Juozas Prunskis, paskyręs šiam tikslui 50 dolerių.

I. Konkurse gali dalyvauti kiekvienas lietuvis, lietuvė, nežiūrint kokio amžiaus, išsilavinimo ir kur gyvena.

II. Rašinys turi būti laikraščiui pritaikytas straipsnis, apimąs 2-3 mašinėlės dydžio puslapių, rašytas mašinėle arba ranka.

III. Straipsnio temos yra sekančios:

1. Lietuvių liaudies dainos.
2. Lietuvių tautiniai šokiai.
3. Lietuvių tautinis ir religinis auklėjimas šeimoje.
4. Lietuvio emigranto uždaviniai savam kraštui ir savai tautai.
5. Lietuvio santykiai su kitų tautybių žmonėmis svetimame krašte.
6. Lietuvių kultūrinis ir tautinis veikimas vienoje kurioje nors Pietų Amerikos šalyje nuo II-jo pasaulinio karo iki dabar.

IV. Po rašiniu pasirašyti slapvardę o atskirame uždarame vokelyje įdėti tikrą pavardę ir adresą.

V. Rašinį išsiųsti nė vėliau kaip iki 15 spalio mėnesio sekančiu adresu: "LAIKO Konkurso Komisija", Mendoza 2280, Avellaneda, Buenos Aires, Argentina.

VI. Už geriausius straipsnius skriamos premjos: I-ji — 25 dol., II-ji — 15 dol., ir III-ji — 10 dol. Premijos bus išmokamos arba knygomis pagal laimėtojo pageidavimą, arba doleriais.

VII. Premijos bus skiriamos tam tikslui specialiai išrinktos komisijos, kurios sąstatą vėliau paskelbsime. Premijų skyrimo ir paskelbimo diena lapkričio 14 d. Avellanedos lietuvių salėje.

VIII. Premjuoti rašiniai bus spaudinami "Laike". Redakcija pasilieka teisę spausdinti ir nepremijuotus straipsnius.

Sekmadienio Rimčiai

MALDOS REIKALINGUMAS IŠGANYMUI

Po pirmųjų tėvų nupuolimo išganymui būtina sąlyga yra malda, be kurios žmogus nepajėgia išganyti savo sielos. Išganymui yra būtinai reikalinga Dievo malonė, kuri suteikiama per maldą bei sakramentus. Tokia yra Dievo valia išganymo plane, taip mus mokina bažnyčia. Taip mokino ir visi didieji Bažnyčios mokytojai, kaip šv. Augustinas, šv. Alfonsas, šv. Teresė ir kiti šventieji.

Šventas Augustinas ragino savo laiko tikinčiuosius nuolatos melstis, sakydamas: "Siųskime savo maldas prie Dievo, kad nenusidėtume. Jei būtumėte tame stovyje, kaip buvo žmogus pirm nupuolimo, be abejo, nereiktų prašyti pagelbos, reiktų tiktai veikti. Bet po nupuolimo, nė vienas negali kovoti prieš savo blogus palinkimus be Dievo pagelbos. Dėlto Dievas taip norėjo, kad mes labiau kovotume su malda, negu savom jėgom, nes tos pačios jėgos, kurios mums reikalingos kovoti su blogiu, duodamos mums maldoje."

Pagal Šv. Augustiną malda duoda jėgos netik nugalėti mūsų aistras, pakeisti savo gyvenimą, bet padeda nugalėti ir visas piktojo priešo pinkles. "Tu apsisaugoji nuo blogo žmogaus jo vengdamas," — rašo šventasis, —" nuo piktojo priešo apsisaugoji melsdamasis. Jei tu apsisaugoji nuo matomo priešo, pasišalindamas iš jo akių, kokiu būdu gali apsisaugoti nuo nematomo priešo? Tik melsdamasis. Melskis prieš jo pagundas ir jis bus nuginkluotas. Be Dievo malonės pagelbos nėra kitos išeities, kaip gėdinga kapituliacija".

Labai aiškų, ir gyvą pavyzdį turime iš Kristaus kančios istorijos. Kristus perspėjo apaštalus, kad jie melstųsi ir budėtų, bet apaštalai pasitikėjo savo silpnom jėgom ir pačiu kritiškiausiu momentu išbėgiojo, palikdami savo Mokytoją vieną priešų rankose. Petras, kuris prieš tai prisiekinėjo, jog eisiąs iki pat mirties su Kristumi, dėl tarnaitės užmetimo, išsigynė savo Mokytojo. Dėlko taip atsitiko? Nes apaštalai nesimeldė. Kaip dažnai kartojasi ši istorija mūsų gyvenime!

Pati didžiausia malonė, kurią mes tik malda galime sau išsiprašyti yra ištvėrimas gerame iki galo. Nė vienas nėra tikras, ar jis ištvers gerame iki mirties, todėl kiekvienas turi nuolatos maldoj prašyti tos malonės. Apie tai šv. Alfonsas rašo savo knygutėje apie maldą sekančiai: „Melskitės ir nenustokite niekada meldęsi, nes jei melsitės, tikrai būsite išganyti, jei nesimelsite, tikrai save pasmerksite. Visi palaimintieji, išskyrus mažus vaikus, išganė savo sielas per maldą. Visi pasmerktieji pražudė savo sielas, kadangi nesimeldė, jei jie būtų meldęsi jie nebūtų pasmerkti".

Todėl pirmoje vietoje savo išganymui užtikrinti turime nuolatos melstis kad Dievas duotų mums malonės mirti taikoje su Dievu, pašvenčiamos malonės stovyje. Ne tiek svarbu yra kur ir kaip mirsime, bet svarbu, kad mirtume teisiųjų mirtimi. Tai yra pati didžiausia malonė. Šv. Teresėlė Kudikėlio Jėzaus pakartoja Šv. Alfonso žodžius sakydama:" Tikrai išgelbėjai tą žmogų, kurį įtikinai, kad reikia melstis".

Popiežius Pijus XII apie dažną maldą taip yra pasakęs „Malda tai sielos kvėpavimas. Be nuolatinės ir karštos maldos siela tampa negyva, tikėjimas nusilpsta, viltis sumažėja ir vietoje meilės įsigali egoizmas, kaip sunkus švinas žmogaus širdyje". Dėlko tiek daug blogio pasaulyje? Nes daug žmonių nesimeldžia arba labai blogai meldžiasi. Todėl visai nenuostabu, kad tokių žmonių širdyse gyvena aistros, užviešpatauja pyktis, neapykanta kitiems žmonėms.

Kaip galime padėti tokiems nelaimingiems žmonėms? Yra tik vienas kelias: malda ir atgaila. Kuomet apaštalai kartą norėjo išvaryti iš vieno apsėstojo velnią ir nepajėgė, Kristus jiems aiškiai nurodė sekmingą priemonę: "Ši rūšis piktųjų dvasių išvaroma tik malda ir pasninku". Tą patį priminė ir Dievo Motina Fatimos vaikučiams: "Daug sielų eina į pragarą, nes nėra kas už jas meldžiasi ir daro atgailą". Tuomi Dievo Motina norėjo pasakyti, kad malda bei atgailos darbais galima išgelbėti netik savo, bet ir kitų sielas.

Kristus gyvu žodžiu ir pavyzdžiu parodė, kad mes turime melstis už nusidėjėlių atsivertimą. Jis tam ir atėjo pasaulin, visas gyvenimas ir mirtis ant kryžiaus buvo nuolatinė malda ir atgaila už mūsų nuodėmės. Net kybodamas ant kryžiaus jis meldėsi už savo priešus: "Tėve, atleisk jiems, nes jie nežino ką daro". Dešiniajam latrui, prašančiam malonės lašo, jis suteikia rojų.

Todėl visi šventieji labai daug meldėsi ir kentėjo netik už savo nuodėmes, bet dar daugiau už kitų atvertimą. Šv. Jonas Vieney Arso klebonas, ištisas valandas praleisdavo maldoje, save nuolatos plakdavo, prašydamas Dievo, kad atverstų jo užkietėjusią parapiją. Dievas išklausė jo maldas: netik atvertė parapiją, bet davė į šio švento kunigo rankas šimtų ir tūkstančių žmonių sielas.

Užbaigiant galima sutrauktai pasakyti, kad nėra išganymo be maldos. Reikia melstis nuolatos, kad išgelbėtume savo ir kitų sielas, kurios jau nesimeldžia. Dievas davė mums tą nuostabų ginklą į rankas, kuriuo mes galime laimėti gyvenimo kovą.

— A. Steigvilas

„LAIKO" REDAKTORIAUS PASIKALBĖJIMAS SU TRENERIU VYTAUTU GRYBAUSKU

Amerikos Lietuvių Sportininkų Komandos treneris Vytautas Grybauskas sutiko atsakyti į "Laiko" redaktoriaus užklausimus, kurie buvo įteikti išvykstant iš Argentinos į Montevideo. Čia ištisai duodame visus paklausimus ir atsakymus.

1. Jūsų vadovaujama komanda pasirodė stipri ir tvarkinga. Įdomų, kokią vietą lietuviai krepšininkai užima Š. Amerikoje?

Ši mūsų komanda nedalyvauja jokiose Š. Amerikos pirmenybėse, todėl tiesioginiai atsakyti į šį klausimą neįmanoma. Galiu tik pasakyti, kad Š. Amerikos krepšinio lygis yra labai aukštas ir kad tokių komandų ten yra šimtai, neperdedant.

2. Kokiu būdu pavyko Jums išugdyti tokią gerą komandą?

Visi vyrai žaidžia už savo universitetus, o kartu ir už lietuviškus sporto klubus, taip kad treniruočių jiems netrūksta. Prieš išvykdami turėjome 10 dienų treniruočių kartu, kas šiek tiek pagerino komandinį susižaidimą.

3. Ar jau teko be P. Amerikos kur nors kitur žaisti su užsienio komandomis ir ginti lietuvišką vardą?

Tik Š. Amerikoje esame žaidę tris kartus prieš panašią latvių komandą. Du kartus laimėjom ir vieną pralaimėjome. Tai viskas.

4. Kokiu tikslu atvykote į Pietų Ameriką pas lietuvius?

Per sportą suglaudinti ryšius tarp išblaškytų po visą pasaulį lietuvių.

5. Kokį bendrą įspūdį sudarė Jums P. Amerikos žmonės?

Atrodo, kad žmonės P. Amerikoje į gyvenimą lengviau žiūri, kaip pas mus, kas tikriausiai yra viena priežasčių jų nuoširdumo.

Kaip Jums atrodo P. Amerikos sportinis lygis?

Sportinis lygis P. Amerikoje yra labai aukštas. Juk pasaulio meisterio titulai futbole, krepšinyje ir lauko tenise priklauso P. Amerikos kraštų sportininkams.

7. Kuri buvo stipriausia iki šiol P. Amerikos komanda su kuria jau teko susitikti?

Gimnasia y Esgrima, kuriai nelaimingai pralaimėjome 66-64.

8. Kaip vertinate mūsų jaunųjų krepšininkų pajėgas?

Medžiaga gana puiki, trūksta tik daugiau darbo.

9. Kuriuose kraštuose žadate sulošti su lietuviais?

Be Argentinos dar Urugvajuje ir Brazilijoje.

10. Kokius linkėjimus ir brolišku patarimus galėtumėte palikti mūsų jauniesiems krepšininkams?

Linkiu ir toliau sportuoti lietuviškuose klubuose, kurie padės Jums išlaikyti lietuviškąją dvasią bei kalbą.

(atkelta iš 4 psl.)

nuo žemiškų reikalų ir leistų jiems rūpintis vien dvasiškaisiais (pal. Apd., 6, 1-6). Netrukus diakonai ėmė gelbėti apaštalams ir dvasiškuose reikaluose: prisimintinas tik pavyzdys Šv. Stepono ir kitų diakonų, kuriuos sutinkame Apaštalų Darbuose. Taip pat aišku, kad šiems diakonams buvo laidžiama vesti (pal. I Tim. 3, 8-13).

Nors Rytų Bažnyčioj vedusieji visuomet buvo laikomi aukštoj pagarboj ir išliko iki mūsų laikų, Vakarų Bažnyčioj dėl kunigų gausumo Viduramžiais jiems buvo uždrausta vesti, o pats diakonas paliko tik laikinas stovis iki kunigystės šventimų.

Mūsų laikais, kai dėl įvairių priežasčių kunigiški pašaukimai yra žymiai sumažėję, daug kam atrodo naudinga vėl atgaivinti vedusių diakonų luomą. Jie galėtų darbuotis mokyklose, organizacijose, sakyti pamokslus, laidoti mirusius, o kunigams paliktų daugiau laiko sakramentams teikti. Tokių diakonų reikalas ypač jaučiamas misijų kraštuose. Kai klausimas buvo pristatytas popiežiui Pijui XII-jam, jis pastebėjo, kad laikas tam dar nepribrendęs. Neabejotina, kad kas nors klausimą pajudins ir visuotinėj santaryboj, nors atrodo, kad vyskupų pilnumai reikalas pasirodys dar nepribrendęs.

Nors sunku pramatyti, ką įvairiais klausimais konkrečiai nutars visuotinė santaryba, vienas dalykas aiškus, kad jos nutarimai bus be galo svarbūs ir duos toną ateinančių amžių krikščionijos dvasiškajam gyvenimui bei apaštalavimui. Juo daugiau krikščionių supras šios santarybos reikšmę ir juo intensyviau ją parems savo malda, atgaila bei kitais būdais, juo didesnis bus jos pasisekimas.

DVASIOS KUPRIAI

Lietuvių priežodis sako: „Kuprotą tik karstas išlygins". Skaudi fizinė žmogaus nelaimė, sužalojusi jo kūną, retai kada pakeičia jo geras dvasines savybes. Neretai kuprotas, fiziniai paliegęs žmogus, yra geras amatininkas, geras savos profesijos darbininkas, naudingas visuomenės narys. Sunkiai nešdamas jam gyvenimo uždėtą naštą, sukaupęs fizines ir dvasines jėgas, jis garbingai atlieka jam pavestas pareigas, kol mirties angelas užspaudžia jo akis. Karstas lygiai kaip tiesų, taip ir kuprotą priglaudžia amžinam miegui.

Kas kita yra su „dvasios kupriais", kurie įsikalę į galvą klaidingą mintį arba jos idėją, negali atsikratyti; ja serga patys ir užkrečia kitus. Tokie asmenys visuomenei yra pavojingi, kaip yra pvojinga bet kokia užkrečiama liga. „Dvasinių kuprių", lygiai kaip ir fizinių, gydymas yra sunkus, arba visai neįmanomas. Kadangi pirmieji yra visuomenei pavojingi, tai viena priemonė nuo jų apsisaugoti yra tinkamas įzoliavimas nuo sveikos visuomenės.

„Dvasinių kuprių" rasime kiekvienoje tautoje, kiekvienoje socialinėje klasėje. Jų turime pakankamai ir mes, lietuviai, kaip mūsų tautą ištiko skaudi nelaimė — bolševikinė okupacija. Ir kas svarbiausia, kad jų skaičius padidėjo ne pačioje Tėvynėje, bet tarp gyvenančių laisvėje — emigracijoje.

Jų turime pakankamai ir mes Argentinos lietuvių tarpe. Argentinos lietuvių "dvasios kupriai", nežiūrint savo tautos kančių, skurdo ir aukų, kurias tauta turi pakelti komunistinėje vergijoje, pasidarė aršiausi savo tautos naikintojų garbintojai ir draugai. Jie uoliai atlieka savo vergišką "dvasios kupriaus" darbą. Renka aukas, platina spaudą, veda propagandą, rengia ekskursijas arba grįžta į jų įsivaizduotą "darbininkų rojų".

PRIEMONĖS JUOS PAGYDYT

Ar yra kokios priemonės šiuos "dvasios kuprius" pagydyti, kad vėl jie taptų sveiki savo tautos ir visuomenės nariai? Beveik jokių. Jei tai būtų bet kokios priemonės, tai mūsų tautos pergyventų ir pergyvenamų kančių nužudytų ir ištremtų į Sibirą aukų bent tūkstantinės dalies būtų pakakę jų vergiškas sąžines pabudinti. Deja, "dvasinių kuprių" liga nepagydoma, juos tik karstas išlygins.

"Dvasios kuprių" liga yra pavojinga, nes ji užkrečiama. Tai dvidešimto amžiaus socialinė liga. Jos gydymas sunkus, todėl apsaugos priemonės turi būti griežtos ir apdairios. Argentinos vyriausybė, pamačiusi savo tautai "dvasios kuprių" daromą valstybei milžinišką žalą, griebėsi atatinkamų priemonių tai ligai išgydyti. Bet vien valdžios priemonių yra permaža, kad apsisaugoti nuo jos plitimo. Tam tikslui turi būti įjungta visos kultūrinės ir religinės institucijos: mokykla, bažnyčia, visuomeninės bei kultūrinės organizacijos, spauda, radio. Šios ligos įzoliavimui, mes Argentinoje gyvenantieji lietuviai, neturime likti nuošalyje. Viena, kadangi mūsų tauta yra viena iš pirmųjų aukų, kenčiančių šios ligos pasėkmes; antra, kadangi ir mūsų tautiečių tarpe yra pakankamai "dvasios kuprių", kviepuojančių raudonosiomis komunizmo bacilomis.

Tuo labiau ši liga yra pavojinga, kad ji nevisuomet plinta savo tikroju vardu — kruvinu komunizmu. Dažniausia ji plinta prisidengusi įvairiais kilniais šūkiais, kaip tai žmogaus teisių gynimu, vargšų globa, darbininko gyvenimo būvio pagerinimu arba įvairiais nacionaliniais to momento aktualiais šūkiais. Tačiau jų tikslas yra vienas ir tas pats — tautos demoralizavimas, jos tautinio atsparumo mažinimas ir galutinis tikslas — įvesti kruvinąją komunizmo vergiją.

Mes, lietuviai, ne tik turime būti atsparūs prieš šios ligos bacilas, nes mūsų tauta yra nuo jos per daug nukentėjusi ir dar nežinia kada toms kančioms bus galas, bet mes turime aktyviai prieš tą blogybę kovoti.

Deja, pasitaiko ir visai priešingų pavyzdžių. Šiaip, rodos, padorus, garbingas lietuvis, save labai vertinąs bet kokiame lietuviškame subuvime nepamirštąs užimti kaip jo luomui ir kišenei pritinka vieną iš pirmųjų vietų, į kitą pažvelgti iš aukšto su atatinkamu ironijos atspalviu, savo dirbtuvėje turi keletą darbininkų komunistų. Rodos nieko ypatingo kokių pažiūrų darbininkas bebūtų, darbdaviui svarbu tik, kad pavestą darbą gerai ir sąžiningai atlieka. Bet, kada komunistai darbininkai pradeda terorizuoti savo bendradarbį, susipratusi lietuvį, ir šis, kreipiasi į darbdavį sudrausti užsipuldinėjančius, darbdavys į tai jokio dėmesio nekreipia ir toliau leidžia terorizuoti. Tada darosi išvada, kad ir pats darbdavys yra jų bendras (dvasios kupris), geresniu atveju, menkavertis vargo žmogelis.

Dar kitas pavyzdys. Šiaip, rodos, susipratęs lietuvis, dalyvaująs lietuvių organizacinėje veikloje, nuvyksta į komunistų surengtas išleistuves grįžtantiems į "Komunistinį darbininkų rojų" Šis susipratęs lietuvis turi aiškintis komunistams, kodėl jis kada tai nešė vienoje eisenoje tautinę lietuvių vėliavą. Tai tik pora pavyzdžių, kaip mūsų, rodos, garbingi, susipratę lietuviai padeda nešioti kruvinąsias komunizmo bacilas.

Kovoje prieš šią blogybę yra vienas kelias - tai griežta izoliacija nuo visų "dvasios kuprių". Gana pataikavimų ir nusileidimų, kas nori eiti išvien su savo tautos žūdikais, tegul atvirai pasisako.

Draugas

• **Ar turi žaizdą širdyje? Tai nelieski jos, kaip nelieti nesveikos akies. Tik dveji vaistai yra prieš širdies ligas: viltis ir kantrybė.**

PITAGORAS

• **Sueiti draugėn — tai pradžia, eiti draugėje — tai jau pažanga, dirbti draugėje — pasisekimas.**

H. FORD

• **Yra žmonių, kaip tigrų, kurie trokšta palaižyti kraujo.**

F. DOSTOJEVSKIS

SKAUTŲ SKYRIŲ

veda

REDAKCINĖ KOMISIJA

REMKIME TAUTOS ATSTOVAVIMĄ

Atsidūrus mums tremty, vėliau gyvenant emigracijoje, gyvenimas pastatė mums naujus reikalavimus. Daugely kraštų dėl "nepatogumų" nustojusios veikti mūsų atstovybės turėjo pereiti į pačios tautos laisvos dalies rankas.

Daugelyje atvejų, kur buvo galima šis tas padaryti mūsų visų reikalui, kovojant už savo teisę, teko pasimti tokiems, kurie surado progas pralysti per pastatytas užtvaras — atsikūrusiems tremty skautams.

Šiam jaunimui pavyko įsibrauti į suruoštus kitų tautų skautų masinius tarptautinius subuvimus — suvažiavimus ir juose priminti visiems apie mūsų tautai padarytą niekšybę užslopinant laisvą tautos gyvenimą.

Visi šie pavergto savo krašto atstovavimai nėra palikė be pėdsakų: jaunimas juk yra rytojaus valstybės gyvenimo vairuotojas. Suradimas draugų, suprantančių mūsų sunkią būklę, duoda mums daug naujų vilčių mūsų reikalų sprendime.

Šiuo metu Lietuvos trispalvė yra iškelta Azijos žemyne— Filipinuose, ten kur šiuo metu gal daugiausiai gręsia raudonojo slibino pavojus ir kur daugely vietų jis jau yra uždėjęs savo leteną.

Šios epochos modernusis šv. Jurgio lietuviškasis riteris išdrįsta eiti prieš šį milžiniškąjį slibiną, įspėdamas visas Azijos tautas dėl gręsenčio pavojaus ir dėl mūsų tautos žudomų brolių.

Australijoj egzistuojančių lietuvių skautų vienetas dalyvauja tarptautinėje skautų stovykloje Maniloje.

Tikėdami, kad jie garbingai iškels Lietuvos vardą Azijos žemyne linkime jiems geriausios sekmės ir budėkim drauge su jais.

Sveikintinas Š. Amerikos lietuvių žygis

Prieš keletą metų pradėtas dviejų kolonijų broliškas bendradarbiavimas meno bei sporto srityje, šiandien apjuosia visą vakarinį pusrutulį ir išaugs į pirmaeilės reikšmės įvykius. Šiomis dienomis Š. Amerikos pasiryžėlių jaunuolių sportininkų grupė padarė istorinį žygį lietuvių emigracijos istorijoje. Jie nepabūgo leistis į šią kelionę, kuri apjungs viso šio vakarinio pusrutulio lietuvių gyvenimą, suartindami juos bendrai veiklai.

Tas, kuriam gimė šio žygio mintis, kuris nepabūgo apginti ją viešai, įtikindamas visus jos reikalingumu ir kuris kietu žemaitišku užsispyrimu pravedė jį, yra mums didžiausias šio momento lietuvybės apaštalas.

Tebūna garbė visiems tiems jaunuoliams, kurie neša lietuvos trispalvę per visą vakarinį pusrutulį ir tiems, kurie ištiesia jiems pagelbos ranką. Tauta neužmirš jų. . . Tai visi naujieji lietuvybės ambasadoriai.

Argentinos lietuvių skautų tautinių šokių grupė vadovaujama vyr. skil. A. Rastausko š. m. liepos 25 d. dalyvavo Argentinos Lietuvių Susivienijimo 45 metų sukakties paminėjimo programoje atlikdami keletą šokių. Grupė ruošiasi naujiems pasirodymams, papildyta naujais šokėjais. Pirmuose savo pasirodymuose užsirekomendavo labai gražiai ir reikia manyti, kad pasirodyme Prezidento rezidencijoj iškels savo vardą. Grupės vadovui ir šokėjams linkime darbingos ištvermės.

LIETUVA RUSINAMA

Neperseniai spaudoje pasirodė žinia, kad Maskvos sovietinis akademikas L. Saponinko planuoja Baltijos valstybėse lotynų raidyną pakeisti rusišku. Žinoma, kitaip negali ir būti! Ką neįvykdė tautų žudikas Stalinas, turi tai padaryti jo įpėdinis Kruščiovas. Jis negali atsilikti nuo savo pirmtakūnų — caristinės Rusijos žudikų Kaufmanų, Valujevų, Muravjovų ir kitų. Naujieji tautų žudikai pagal bolševikinius planus turi kuo pralenkti savo pirmtakūnus. Ko dar trūksta? Naujausias bolševikų išradimas, jog lotynų raidynas kenkiąs žmogaus "sveikatai". Varu suvaryti Baltijos kraštų gyventojai viešai pasmerks "sveikatos kenkėjus" ir paprašys skubiai pakeisti tokiu raidynu, kuris nekenkia sveikatai. Tai bus suvaidinta antra didelė komedija, kaip buvo suvaidintas Lietuvos prijungimas prie Sovietų Sąjungos. Pasaulis galės kelti triukšmą, šaukti, rėkti... Į visą tai bus trumpai atsakyta, jog pabaltiečiai patys to reikalavo ir visos audros nutils, kaip jau nekartą nutilo.

Rusai bolševikai savo išradimais ir metodais pralenkia visus. Štai, užsienyje, gaudomos žinios apie raidyno pakeitima ir daromi visokie spėliojimai, kokiu būdu tai bus įvykdyta, nors faktinai pakeitimai jau iš lėto, niekeno nepastebimi, vyksta.

Prieš mane ant stalo guli gautas iš Lietuvos laiškas. Kuo tas laiškas išsiskiria iš kitų, ligi šiol gautų laiškų? Laiško vokas jau ne iš prekėms vynioti popierius, bet kiek geresnis. Atspausdintas specialiai oro paštui. Pamėgdžiojant kitas "buržuazines" valstybes voko kraštai išmarginti raudonomis ir tamsiai mėlynos spalvos vėliavėlėmis. Nors laiškas iš Lietuvos, bet ant voko nieko lietuviško nesimato. Kairiame kampe raudonos spalvos sovietų herbas. Greta jo rusiškomis raidėmis, rėmeliuose, įrašyta "avia" ir apačioj lotyniškomis raidėmis "Por avion". Visi parašai rusiški, nors dar kaikurie užrašai pakartoti lietuviškai. Toks gautas laiškas niekaip neįtikina, kad ten dar esama lietuvių. Įdomu, kaip tokį rusinimo darbą aiškina "Tėvynės Balse" okupantų garbintojai? Paprastai tie "patriotai" visa gerkle šaukia, kad tremtiniai nenutautėtų, o kas pas juos darosi, tai nemato. Jie taip apsvaiginti, kad dar nepastebėjo, kad jau praėjo 19 metų, kaip Lietuva prarado savo laisvę ir nepriklausomybę. Net nesiskaitoma su tarptautine teise, jog gavėjo vardas ir pavardė rašoma viršuj, o paskiau adresas.

Kadangi bolševikai savo išradimais garsūs, taigi reikia laukti naujų išradimų tautų nutautinimui. Okupantų garbintojai tesidžiaugia tomis prašmatnybėmis, kol patys ištirps okupantų katile, kaip tėvynės išgamos.

VOX

PARSIDUODA ŽEMĖS SKLYPAS

Villa Sastre, Temperley parsiduoda žemės sklypas, c. 12, tarp 11 ir 13 gatvės. Sklypas turi 749 kv. metrus. Savininkas prašo 60.000 pesų. Teirautis pas Pijų Gudelevičių "Laiko" administracijoje arba pas Mario J. Barbieri, Domingo Savio 3082, San Isidro.

Lietuvių Įsikūrimui Britų Hondure Remti Draugijos Pranešimas

ŽODIS PRADEDANT

Plečiantis sąjūdžiui įkurti lietuvių židinį Britų Hondure, iškyla reikalų, kuriuos reikia paskelbti ar viešai aptarti. Tai yra sunkiai įmanoma atlikti pasinaudojant vieno kurio laikraščio patarnavimu, nes ne visi skaito tuos pačius laikraščius, o be to JAV lietuvių laikraščius mažiau skaito tų kraštų lietuviai, kurie turi savo vietos laikraščius.

Iš kitos pusės, JAV laikraščiai šykščiai skiria vietos atsarginės tėvynės steigimo reikalui. Kai kurie iki šiol nieko nėra rašę šiuo klausimu; kiti atsiųstus pranešimus bei straipsnius įdeda po ilgo laukimo, o treti jau spėjo viešai pasisakyti prieš šią idėją.

Tokiai padėčiai esant, Vašingtono būrelis, kaip laikinai einąs centro valdybos pareigas, nutarė leisti DAUSOVOS biuletenį. Jame bus skelbiami pranešimai ir įvairios žinios, liečiančios atsarginės tėvynės steigimo klausimą, informuojama apiebūrelių bei skyriu veiklą, stengiamasi atsakyti į iškeltus klausimus ir, kiek techniškos sąlygos leis, bus dedamos atskiros nuomonės lietuvių židinio steigimo reikalu. Tuo tarpu biuletenis išeis pagal reikalą.

Tad pradėdami šio biuletenio leidimą, kviečiame visus, pritariančius atsarginės tėvynės steigimo idėjai, renti jį savo patarimais bei pasiūlymais. Tebūna jis visų bendras forumas pasiinformuoti ir aptarti visus klausimus, kurie padėtų įkurti lietuvių tautinį židinį lietuvybei išlaikyti bei sudaryti sąlygas lietuvių kultūrinėms vertybėms kurti.

"Kolonija su 200 mylių pajūrio ir turinti žymių aukštumų virš jūros lygio natūraliai pasižymi klimatinių sąlygų skirtingumu. Vidutinė temperatūra pajūry yra apie 26,6 C. ir svyruoja tarp 18,3 C. ir 35 C. Temperatūra iki 36,6 C. pasitaiko krašto vidury sausame sezone, tačiau naktys paprastai būna vėsios. Apskritai klimatas, kaip tropikinio krašto, atrodo esąs sveikas ir jokiu būdu nėra nemalonus, išskyrus rugpiūčio ir rugsėjo mėnesius, kada oras yra kankinantis (trying). (žiūr. Br. Hond., Fin. and Econ. Position, Report, 1934).

BRITŲ OFICIALI PAŽIŪRA Į ATSARGINĖS LIETUVOS AUTONOMIA

Prof. K. Pakštas

1958 m. vasarą šių eilučių autorius tris kartus turėjo garbės kalbėtis su Jo Ekscelencija T. D. Vickers, einančiu gubernatoriaus pareigas Britų Hondure. Antrojo pasimatymo metu jam buvo įteikta raštu vienuolika klausimų eventualaus lietuvių židinio klausimu jo valdomame krašte. Du klausimai liečė lietuvių kultūrinę autonomiją ir evoliucinį išugdymą lietuvių autonominės valstybėlės. I tuos klausimus atsakymai gauti 1958 m. rugpiūčio 1 d. Dėl pilnesnio aiškumo čia tuos atsakymo posmus pateiksiu lietuvišku vertimu.

KULTŪRINĖ AUTONOMIJA

"Jeigu Lietuvių Grupė galės patenkinti Valdžią savo materialiniu įnašu Britų Honduro žemės ūkiui išvystyti tai Valdžia simpatiškai atsižvelgs į bet kuriuos pageidavimus, kurie leistų koniesinį traktavimą mokyklų, kalbos, etc. reikalu. 1957 m. Valdžia pasirašė sutartį su dviem Mennonitų bendruomenėmis iš Chihuahuos, Meksikoj. Jos apsigyveno Blue Creek ir Spanish Lookout apylinkėse, kur Menonitams Valdžia davė specialias koncesijas, kurių jie prašė, už jų pagalbą Valdžiai išvystyti žemės ūkį Britų Hondure."

TERITORINĖ ARBA VALSTYBINĖ AUTONOMIJA

„Suteikimas Lietuvių Bendruomenei platesnės autonomijos negu jos turi Belizės Miesto Taryba ir Apskričių Miestelių Tarybos nebūtų Britų Honduro Valdžios kompetencijoje. Bet kurie suverenenumo klausimai arba galia išleisti savo pašto ženklus etc. priklausytų Jos Majesto to Vyriausybės sprendimui Jungtinėje Karalystėje."

KELETAS KOMENTARŲ

Kalbant apie kultūrinę autonomiją, Gubernatorius primena jo valdžios sutartį su vokiečiais menonitais. Ta sutartis angliškame originale buvo jau atspausdinta „Drauge". 1958 m. rugp. 7 d. numery. Tai vienas pačių įdomiausų dokumentų moderniškoje kolonizacijoje. Remdamiesi jo precedentu, mes jau gan greit galėtume ten turėti visiškai lietuviškas mokyklas, panašiai kaip jas turėjome Kaune ar Utenoje. Bet Gubernatorius pabrėžia, kad tokių koncesijų gavėjai turi prisidėti žemės ūkio našumą keliant, panaudojant gausius žemės plotus, iki šiol dar neįdirbtus.

Lietuvių bendruomenės pavertimas į autonominę, beveik suvereninę valstybę, priklausytų nuo lietuvių gausumo (jų ten reikėtų mažiausia 5.000) ir nuo jų susitarimo su Karališka Valdžia Londone. Šiais laikais britai suverenumo jau nepavydi, kad beveik kas antri ar treti metai bent viena jų kolonija persiformuoja į beveik nepriklausomą valstybę, kaip Kanada ,Indija, Pakistanas, Ghanal, Nigerija, Sudanas, Burma, Australija ir dar eilė kitų.

Iš kelių pasikalbėjimų su Gubernatorium ir iš vokiečių menonitų praktikos visai išryškėjo, kad paprasta delegacija ar bet kokia nepiniginga grupė negautų galimybės pasirašyti sutartį su Britų Honduro valdžia. Atrodo, kad reiktų pilnai suorganizuotos įsikurdinimo bendrovės, kuri jau turėtų bent pusės milijono dolerių kapitalą ir kuri atstovautų bent 50 ten vykstančių šeimų Mažesnė grupė vargiai begalėtų imponuoti ir pretenduoti į kultūrinę autonomiją. Su minėta suma jau galima būtų nupirkti valsčiaus didumo erdvę ir su laiku jos gyventojų skaičius labai padidėtų ir iš žemės ūkio prasiplėstų į įvairius kitus verslus.

Britų santvarkoje mažiausias miestelis turi gan plačią vietinę savivaldybę. Rinktas miestų tarybas su plačiomis teisėmis turi net maži provincijos miesteliai, kaip El Cayo su 1.600 gyv., Benque Viejo su 1300 gyv., Punta Gorda su 1.400 gyv. ir Monkey River tik su 500 gyv. Ir tokie miesteliai jau galima skaityti autonominiais vienetais, kurie patys tvarko savo vidaus reikalus.

Rosariškių delegacija su Amerikiečiais Sportininkais Lietuvių Salėje. Iš k. į d. A. Liutkevičius, R. Kriaučiūnas, A. Andrijauskas, "Laiko" red. kun. A. Kleiva, A. Pundytė ir N. Papečkytė.

APIE KARALIAUS ŽMONĄ

Prancūzijos karliaus Liudviko XV žmona labai brangino skaistumą širdies ir sielos ir ypač vengė skaityti netinkamas, nedoras knygas. Kartą ji pareiškė:

— Laikyčiau nusikaltimu skaityti knygą, kurioje raščiau ką nors, kas įžeistų mano tėvą, tuo labiau — skaityti tai, kas įžeistų mano Dievą.

Pasaulyje visada bus žmonių, kurie bet kokiomis priemonėmis jieškos įsigyti pinigo, nepaisydami, kad dėl to bus statomi kieno nors sielos reikalai pavojun. Ypač tokiais pasireiškia blogų knygų rašytojai, leidėjai, platintojai. Jie nesigėdys į žmones paskleisti šlamšto, kad tik jie gautų pinigo.

Už tat kiekvieno susipratusio tautiečio pareiga užkirsti kelią toms suktoms užmačioms: ne tik patiems neskaityti blogų knygų ir laikraščių, bet ir kitus atitinkamai nuteikti.

PAKLYDUSI DUKTĖ

Spaudą ar kitas priemones panaudojant, auklėjimas gali turėti didesnės reikšmės, negu pirmu pažvelgimu atrodo. Vienas laisvamanis pagal savo pažiūras auklėjo ir savo dukrą. Ir ta nukrypo blogais keliais. Kai tėvas bandė perspėti, duktė su savotišku įžulumu tėvui kalbėjo:

— Jūs negalite manęs kaltinti, tėve, — nei kiek! Kaip gi jūs mane auklėjote? Ką gi jūs įdiegėte į mano sielą, mano protą? Moters gyvenime ateina valanda, kada ji jaučiasi įtraukiama į blogį. Kitos, auklėtos tikėjime, bent gi turi jėgą, kuri jas palaiko. Aš gi nieko neturiu, kas palaiko. Aš šaukiausi pagalbos, ir niekas man nepadėjo; aš kreipiau žvilgsnį į Dangų, bet jūs man jį padarėte tuščią. Šventenybę reikia perduoti moteriai, nes ji darosi per silpna be tikėjimo į tas amžinas tiesas.

Tai tarusi, mergaitė ruošėsi iš tėvo namų išeiti.

— Dukrele, kur tu ruošiesi eiti? — paklausė skausmo prislėgtas tėvas.

— Kur aš eisiu? O gi ten, kur eina visos nusivylusios, kurios netiki į nieką: nei į gerą, nei į blogą, nei į dorybę, nei į teisingumą. Aš eisiu ten, kur eina vargšės mergaitės, kaip aš, išauklėtos tokių žmonių, kaip jūs. Aš eisiu į purvyną...

Tai labai tragiškas dukters pareiškimas, įvykęs Prancūzijoje, tačiau jis gerai pavaizduoja, kaip baisūs yra betikybinio auklėjimo padariniai. O ir gerą auklėjimą gali apgadiniti bloga spauda, todėl tėvai ir auklėtojai turi budėti, kad į jų globojamųjų rankas nepatektų purvinų knygų ir laikraščių.

A. a. Antanas Ašauskas, ukmergiškis, kuris po 11 m. tremties grįžo iš Sibiro į gimtąją parapiją — Žemaitkiemį. Mirė 1958 m. lapkričio 24 d. sulaukęs 51 m. amžiaus. Paliko žmoną su 5 vaikais ir kitus artimuosius.

Atsiskyrus su šiuo pasauliu

Jonui Černiauskui

nuoširdžią užuojautą reiškia liūdinčiai žmonai STEFANIJAI, dukrelei ONUTEI, sūnui PRANUI, broliui STASIUI ir kitiems giminėms Uršulė VENCIŪNIENĖ ir šeima.

ROSARIO

— **Šaunios Rosario Lietuvių Bendruomenės narių vardinės.** Kadangi birželio mėn. išpuola Šv. Antano, Šv. Jono, Šv. Petro ir Šv. Povilo šventės, energingos rosarietes nusprendė šiais metais padaryti bendrą pagerbimą savo solenizantams. Tuo būdu birželio 19 d. Lietuvių parapijos patalpose surengė didelę šventę -vermuth'ą ir taip buvo pagerbti svarbiausi Rosario veikėjai: D. G. Tėv. Jonas Jakaitis MIC, Antanas Samauskas, Antanas Švariys, Antanas Latvėnas, Antanas Matulis, Joaną Šimkutė, Jonas Papečkys, vargonininkas Jonas Stašauskas ir Povilas Šarkūnas. Tarp daugelio sveikinimo žodžių ir lietuvišką dainų, šventė praėjo labai puikioj nuotaikoj.

— **Teodora Užkurienė** smarkokai nusidegino ranką. Greita medicinos pagalba apsaugojo nuo didesnių pasekmių.

— **Benito Užkurys** liepos 25-26 d. lankėsi Buenos Aires. Ta proga įsigijo lietuviškų plokštelių ir aplankė inž. Jono Ramanausko fabriką. Lankytojas stebėjosi, kad taip aukštai iškilusių industrijoje jau randasi lietuvių tarpe.

— Birželio 26 d. giminės ir draugai susirinko pasveikinti p. Onos Liutkevičienės ir p. Onos Papečkienės. Sveikinusieji solenizančių buvo maloniai pavaišinti.

— Liepos 26 d. **Ona Vilutienė** šventė savo vardines. Josios sūnus ir marti ta proga surengė giminėms ir draugams iškilmingus pietus.

— **Rosa ir Bruno Šimanauskai,** didelės maisto produktų krautuvės savininkai, šiomis dienomis užbaigė savo nuosavo namo dažymą ir kitus įvairius pagerinimus. Ta proga liepos 26 d. iškėlė vaišes. Svečių tarpe matėsi Rosario L. B. pirmininkas A. Samauskas su ponia, A. Latvėnas su ponia, M. Matulaitienė su dukra studente Nydija, P. Puzonienė ir kiti. Atsilankiusieji linkėjo vaišingiems šeimininkams gražaus gyvenimo gražiuose namuose.

— **Triguba šventė. Ona ir Vincas Balčiukai,** spyruoklių fabriko savininkai Rafaela mieste, liepos 26 d. turėjo savo giminėms ir pažįstamiems vaišes, tuo būdu paminėdami p. Onos Balčiukienės vardines ir gimimo dieną ir Vincento Balčiuko vardines. PP. Balčiukų sūnus Antanas yra gabus Rosario Universitete, filosofijos fakulteto studentas.

— **Inž. Jonas Čekanauskas,** grįždamas iš Kordobos kalnų, po žiemos atostogų, lankėsi San Francisco, San ta Fe ir Rosario miestuose. Ta proga aplankė TT. Marijonus Rosario mieste.

— Jau seniau Rosario lietuvių tarpe nemažai buvo įvairios rūšies pramonininkų ir prekybininkų. Paskutiniu laiku pramonės srityje smarkiai pradėjo reikštis jaunoji karta. Keletas jų turi mechanines, nylon išdirbimo, mezgimo ir kitas dirbtuves, o keletas nemažų medžio išdirbimo fabrikų. Šiomis dienomis Mindaugas Gruzdis, jau gana aukštai iškilęs automobilių motorams specialių varžtų štandartinis fabrikantas, nusipirko vėl dvi naujas automatines mašinas, kurios kainavo apie pusę milijono pesų.

— Šv. Kazimiero Rosario lietuvių parapijos bažnyčioje sekmadieninės lietuviškos sumos buvo atlaikytos už sekančius asmenis: Liepos 19 d. už a.a. Praną Žiemelį, liepos 26 d. už a.a. Stanislovą Kriaučiūną, rugpjūčio 2 d. už a.a. Petrą Vilutį ir Indrelės šeimos mirusius ir rugpjūčio 9 d. už a.a. Baltramiejų Adomaitį.

— Gimimo Diena. Paprastai tą dieną gaunama dovanų, bet Antanui Vilučiui buvo priešingai. Birželio 13 d. jis šventė savo Gimimo Dieną ir tikrai daugelis jo giminių ir pažįstamų ta proga jį pasveikino, neužmiršdami ir gražių dovanų įteikti. Tą dieną, tačiau, solenizantas, turėdamas atlikti kai kuriuos reikalus paliko trumpam laikui Rosario mies to centre naują motonetą, kurios po reikalų atlikimo jau nerado. Nežinomi vagys jąja nuvažiavo. Dabar policija daro stropias pastangas vagis išaiškinti.

— Birželio 19 d. Kristyna Kalpeskytė šventė savo penkių metelių gimimo sukaktį. Ta proga josios mamytė surengė jai ir visiems josos mažiesiems draugams arbatėlę (chocolate) su gražiu penkių žvakučių tortu. Kristyna gavo garžių dovanų, o vaikučiai gražiai pasilinksmino. Silvija Kriaučiūnaitė lietuviškai padeklamavo ir pašoko tautinių šokių.

— Zaukų šeimos naujienos. Karolis Zaukus turėjo aukšto kraujo spaudimo priepuolį, kurio pasėkoje griuvo ir nusilaužė ranką. Gerų gydytojų specijalistų stropi priežiūra kraujo spaudimą sunormalizavo, o ranka pamažu gyja. Julė ir Hipolitas (vyriausias Karoliaus sūnus) Zaukai birželio 26 d. vienoje Rosario sanatorijoje laimingai sulaukė antrojo sūnaus. Džiaugiasi laimingi tėvai ir seneliai (nors dar ne seni) savo nau ju šeimos nariu.

— Placida Šimkienė jau dvi savaitės kaip guli Roque Saenz Peña ligoninėje. Ligonė jaučiasi gerai Gydytojai mano, kad būsianti reikalinga chirurginė aklosios žarnos intervencija.

— Edvardas Klimas, fabrikantas, populiarus Rosario dainininkas ir gitaristas turėjo mažą nosies operaciją.

— Birželio 26-27 dienomis Rosario mieste lankėsi savo naujų paskutinio modelio OLDSMOBILE automobiliu žymus Buenos Aires — Mercedes pramonininkas Vladas Urbietis su Ponia.

MŪSŲ MIRUSIEJI

A. a. **Pranas Šveiteris,** palaidotas Šarandi kapinėse liepos 13 d.

A. A. VIKTORIJA ŠVARCAITĖ

Chicagos mieste, birželio 5 d. 1959 m., mirė **Viktorija Švarcaitė.** Palaidota Chicagos Lietuvių Šv. Kazimiero kapinėse birž. 9 d. Ji turėjo Argentinoje, Buenos Aires mieste dvi seseris: Bronę Žibaitienę ir Sofiją Švarcaitę deRodriguez, Šiaurės Amerikoje, New Haven, mieste Conn. paliko brolį Pranciškų. Ji atvyko iš Raseinių į Ameriką prieš pirmąjį pasaulinį karą, ir pagyvenus keletą metų Worcester, Mass., persikėlė į Chicagos miestą. kur tris metus darbavosi prie Šv. Kazimiero Seserų vienuolyno, o paskul visą laiką dirbo šeimose kaip virėja. Ji buvo susipratusi lietuvaitė katalikė, priklausė prie katalikiškų draugijų ir šelpė lietuvių katalikų įstaigas.

— **Bernardas Kersnauskas,** kuris gyveno Villa Devoto, c. Habana 4793 mirė liepos 16 d. sulaukęs 50 m. amžiaus. Į Argentiną atvyko 1930 metais. Paliko liūdinčią žmoną Mariją, 4 dukteris ir 1 sūnų.

MIŠIOS UŽ MIRUSIUS

Mišios už a. a. **Jievą Rušienę** Aušros Vartų liet. bažnyčioje bus rugpjūčio 17 d. 8 val. Gimines ir draugus kviečia **Apolonija Jonaitienė.**

— Rugpjūčio 17 d. 9 val. bus Mišios Lietuvių Bažnyčioje už a. a. **Oną Jonaitienę,** metinių proga. Gimines ir pažįstamus kviečia **Pranas Jonaitis.**

PADĖKA

Rosario jaunimas, kuris lankėsi Bs. Aires per lietuvių sportininkų iš J.A.Valstybių atvykimą nuoširdžiai dėkoja p.p. Povilonams, Sakalauskams, Mačiuliams, Lukšėnams už suteiktas patalpas ir vaišes.

Dėl netikėtos

Alfonso Simučio

mirties jo sūnui Alfonsitui ir žmonai Anitai SIMUTIENEI giliausią užuojautą reiškia

krikštasūnis Robertas, Antonia ir Bruno VAIČIŪNAI

LABAI SVARBUS PRANEŠIMAS

Lietuvių Prekybos Bendrovės Londone vadovybei malonu pranešti, kad ji yra susitarusi su vienu didžiųjų Anglijos audimo fabrikų pagaminti Lietuvių Prekybos Bendrovei 75.000 jardų **eksportinės rūšies vilnonės medžiagos.**

Remdamiesi ilgu savo patyrimu ir žinodami, kad mėgstama Lietuvoje, toms medžiagoms esame parinkę specialų raštą — dvigubus ypač švelnius ruoželius. Taip pat ir naujas spalvas esame parinkę ypač patrauklias: melsvą, tamsiai rudą ir tamsiai pilkšvą.

Visos tos medžiagos turi įrašą "Made in England".

Nepaisydama tai, kad tos medžiagos yra žymiai aukštesnės rūšies ir daug brangesnės, Lietuvių Prekybos Bendrovė nusprendė siūlyti jas visiems lietuviams standartiniais siuntiniams sudarinėti nepakeltomis kainomis.

Kadangi dar yra daug tokių lietuvių, kurie nori užsisakyti mūsiškį "Specialų standartinį siuntinį", kurį sudaro 23 jardai medžiagos, Lietuvių Prekybos Bendrovė nusprendė skirti tam reikalui 23.000 jardų medžiagos, iš kurios bus galima sudaryti 1.000 "Specialių standartinių siuntinių". Tokį siuntinį sudarys 23 jardai NAUJŲ EKSPORTINĖS RŪŠIES VILNONIŲ MEDŽIAGŲ DVIGUBAIS RUOŽELIAIS 7 vyriškiems ar moteriškiems kostiumams tiktai už

79 DOLERIUS

įskaitant į tą sumą visus mokesčius. Užsakytojas gali pasirinkti tokias spalvas, kokias jam patinka.

Mūsiškį "Specialų standartinį siuntinį" gali užsisakyti kiekvienas vis tiek, ar jis yra mūsų klijentas, ar kitos firmos.

Pareikalavusiems mes nemokamai siunčiame tų naujųjų medžiagų pavyzdžius, standartinių siuntinių kainoraštį ir savo **NAUJĄJĮ BENDRINĮ KATALOGĄ.**

Norėdami duoti progos pasinaudoti tuo siuntiniu ir tiems, kurie tuojau pat negali užsisakyti, gavę bent 1.— dol. užstato, galėsime 3 mėnesius laukti paties užsakymo.

Mes patikriname, kad:

SIŲSIME TIK TAS MEDŽIAGAS, KURIAS REMDAMASIS PAVYZDŽIAIS BUS PASIRINKĘS UŽSAKYTOJAS.

Mes būsime dėkingi, jei nuolatiniai mūsų klijentai, prašydami NAUJŲJŲ MEDŽIAGŲ pavyzdžių, laiškuose pažymės, kad jie jau yra nuolatiniai mūsų klijentai.

Mums taip pat malonu painformuoti visus siuvamųjų mašinų siuntimu besidominčius savo klijentus, kad mes siunčiame rankines ir kojom minamąsias **"Singer" siuvamasias mašinas,** kurių muitas yra čia apmokamas.

Mums vis dar būtų pageidaujami atstovai JAV ir Kanadoje. Prašom rašyti:

LITHUANIAN TRADING COMPANY
1A, Hunt Street, London, W. 11
Great Britain

BERISSO

NAUJA "NEMUNO" VALDYBA

Lietuvių Savišalpinė ir Kultūrinė D-ja "Nemunas" šiam perijodui turi naują valdybą. Pirm. **Vladas P. Cecys;** vicepirm. Juan De Michelis; sekr. — Irenė Berontaitė; prosekr. — Jonas J. Vakus; sekr. de Actas — Vladas Trubila; ižd. — Petras Navickas; pagelb. — Vincas Barauskas. Nariais lieka Jonas Berontas, Brūno Gavėnas, Adolfas Siperka, P. Ainaris, Santiago Roschich, Antanas Kareiva, Viktoras Pavilonis ir Juan Urrutia. Į revizijos komisiją išrinkti: Juan Basal, Jonas Sakalis, Leonas Ivaškevičius, Alfonsas Kalibatas, Venceslao Callejas ir Povilas Mažuolis.

— Lietuvių Savišalpinė ir Kultūrinė D-ja "Nemunas" šiais metais švenčia 50 metų nuo D-jos įkūrimo. Sukaktį atžymėti mano dviem parengimais, kurie bus rugpjūčio 22 d. — programa su vaidinimu ispanų kalbą ir rugpjūčio 29 d. — programa su vaidinimu lietuvių kalboje. Šiai sukakčiai D-ja smarkiai ruošiasi ir tikisi susilaukti daug svečių ir iš kitų lietuviškų kolonijų. Minėjimai įvyks D-jos nuosavose patalpose, Montevideo 1578, Berisso.

"LAIKO SPAUSTUVĖ

Pigiai ir meniškai atspaudžia vizitines, vokus, propagandos lapelius, vestuvinius pakvietimus, Pirmos Komunijos paveikslėlius, knygas, laikraščius, žurnalus, ir atlieka kitus spaudos darbus.

KREIPTIS:

Mendoza 2280 - Avellaneda - T. E. 208 - 5027

Vitrinų Fabrikas
„V I T R A L"
Sav. W. A. Rastauskas
Įrengimas moderniškų vitrinų prekybos namams ir krautuvėms.
Av. SAN MARTIN 3038
Lomas del Mirador

LIETUVIŠKA AUDYKLA "DROBĖ"
Savininkas VYTAUTAS DORELIS
Parduoda lietuviškai raštuotas drobes, languotas staltieses bei lygias kitas medžiagas.
Kainos be konkurencijos, nes parduodama pačiame fabrike.
BOGOTA 4175 Cerro, Montevideo, Uruguay
Telefonas 22 - 17 - 77

* KIRPYKLA "O L G A" — Ilgaiaikis plaukų sušukavimas (karštas r šaltas, atliekamas moderniškomis našinomis ir naujais metodais. Primama mokinės —
Olga Jasiulytė - Vitkauskienė.
Wilde, Av. Gen. Cadorna 85

MOTORAI,
Pervyniojimas (bobinaje) ir kiti motorų ir elektros reikmenų pataisymai.
SĄŽININGAS DARBO ATLIKIMAS
JUJUY 1362 Lanus Oeste

Casa "DOMICELA"
Sav. A. LEVANAVIČIUS
ĮVAIRIŲ RŪŠIŲ MEGZTINIAI,
ŠALIKAI, KAMPEROS
šilko ir drobės išdirbiniai
— PRIEINAMOS KAINOS —
CANADA 2025 Lanús O.

MINKŠTŲ KĖDŽIŲ FABRIKAS
GAMINAMOS ĮVAIRIŲ STILIŲ
MINKŠTOS IR STIPRIOS KĖDĖS.
-profesionalas yra pasiruošęs
ATLIEKAMI ĮVAIRŪS STALIAUS
DARBAI.
Savininkas
Jonas Janušis
COCHABAMBA 1811-17
Villa Scasso
T. E. 68 - 7208

ALBERTO E. TIMINSKAS
"COCHERIA"
AMBULANCIAS - SEPELIOS - CASAMIENTOS
Pasirūpina laidotuvėmis — veža ligonius — daro keliones į tolimesnes vietas — nuomuoja automobilius vestuvėms ir krikštynoms.
AV. PAVON 11070 T. E. 243 - 5654 Sucursal
Temperley BALCARCE 510
F.C.N.G.R. Lomas de Zamora

Casa MUSKETAS
Parduoda
PLOKŠTELES, PIANINUS,
AKORDEONUS, BANDEONUS
TELEVISIOS APARATUS
IŠNUOMUOJAMA PIJANINUS
*
T. E. 50 - 5948 Sanabria 2790-92

Buenos Aires Avellaneda

PRANEŠIMAS

Nesusirinkus pakankamam skaičiui organizacijų atstovų į liepos 25 d. L.A.K. ir K. S-gos sušauktą susirinkimą, susirinkimas šaukiamas pakartotinai š. m. rugpjūčio 8 d. 18 val. Lietuvių Parapijos patalpose, Mendoza 2280, Avellaneda aptarti p. ats. gen T. Daukanto 75 metų sukakties minėjimo programą. Atskirų pakvietimų nebus siunčiama ir susirinkus bet kokiam atstovų skaičiui susirinkimas skaitysis galiojantis.

L. A. K. ir K. S-gos Valdyba

SKELBIMAS

Rupjūčio 15 d. Lietuvių Parapijos aikštėje įvyks krepšinio rugtynės tarp Lietuvių Centro komandos ir J.A.M. (Juventud Argentina Mariana).

Po rugtynių Lietuvių Salėje, Brasil 835, Avellaneda įvyks suruoštas jaunimo vakaras lietuviams ligoniams sušelpti. Kviečiame atsilankymu padėti nelaimingiems tautiečiams.

PRANEŠIMAS

Š. m. rugpjūčio mėn. 16 d. 13 val. parapijos salėje, Brasil 835, šaukiamas visuotinas sporto klubo "Kovas" narių susirinkimas. Dienotvarkėje: 1. Senos valdybos pranešimas ir apžvalga; 2. Naujos valdybos rinkimai; 3. Klausimai ir sumanymai.

Visi sporto klubo nariai ir sporto rėmėjai kviečiami dalyvauti.

L. S. K. "Kovas" Valdyba

ARGENTINOS LIETUVIŲ VISUOMENĖS ŽINIAI

Rugsėjo mėn. 8 d. mes švenčiame savo Tautos šventę. Tą pačią dieną sukanka mūsų dideliam tautos veikėjui, p. ats. gen. T. Daukantui, 75 metai.

Lietuvos Atsargos Karių ir Kovotojų S-ga savo metiniame susirinkime, įvykusiame š. m. liepos mėn. 12 d., vienbalsiai nutarė šio didžiojo visuomenės veikėjo ir kovotojo dėl lietuvybės, t. y. ats. gen. T. Daukanto 75 metines sukaktuves paminėti iškilmingai:

1. Š. m. rugsėjo 12 d. suruošti viešą minėjimą su menine programa, trumpa paskaita ir įteikti solemnizantui ta proga adresą ir dovanas.

2. Po iškilmingo minėjimo Lietuvių Parapijos svetainėje suruošti kuklias vaišes — vermutą.

3. Į minėjimą, lygiai kaip ir į vaišes pasiųlyti p. ats. gen. T. Daukantui, kad pasikviestų savo bičiulius, bendradarbius ir artimuosius.

4. Kadangi ats. gen T. Daukanto visuomeninis veikimas neapsirubežiuoja vien lietuviais, bet ir kitų tautų bei organizacijų bendradarbiavimu, todėl L. A. K. ir K. S-ga rado reikalą sušaukti visų srovių lietuvių visuomenės veikėjus, kad aptarus siūlomą programą.

5. Jei kitos organizacijos jau būtų numatę panašų minėjimą, tai vistiek L.A.K. ir K. S-ga skaito, kad nuo panašių minėjimų reiktų atsisakyti ir ruošti bendrą minėjimą Parapijos Salėje. Pagrindas, — kadangi ats. gen. T. Daukanto nuolatinė gyvenamoji vieta yra parapija, tai ir pritiktų, kad ir mes susirinktume į jo namus, t. y. į parapiją.

6. Atsišvelgiant į tai, kad ats. gen T. Daukantas, nežiūrint savo menkos sveikatos ir žilos senatvės lietuvių visuomenės veikloje yra labai aktyvus ir savo patyrimais reikiamu momentu duoda naudingus patarimus; bet jam, kaip buvusiam lietuvių atstovu Argentinoje, tenka atstovauti lietuvių vardu kitų tautų subuvimuose, beto jis yra "Europai Išlaisvinti" S-gos prezidentas, todėl L.A.K. ir K. S-ga randa būtiną reikalą kad būtų sudaryta iš visų organizacijų ats. gen. T. Daukanto 75 m. sukakties minėjimo komitetas, kuris paruoštų šventės programą.

L.A.K. ir K. S-gos Valdyba

•

GIMINĖS PAIEŠKO KONSTANTO ČIBIRO

Švenčioniškio, emigravusio į Argentiną 1928 m. ir dar 1939 m. gyvenusio Fraga 115, Pineyro, Bs. As.

Turintieji kokių žinių apie jo likimą prašomi pranešti "Laiko" Administracijai.

Š. AMERIKOS LIETUVIAI KREPŠININKAI LAIMĖJO URUGVAJUJE

Liepos 18 d. Š. Amerikos Lietuvių Krepšinio komanda turėjo rungtynes Montevideo "Aguada" salėje su vietine lietuvių komanda "Vytis". Laimėjo Š. Amerikos lietuvių komanda 67-41 rezultatu.

— Antros rugtynės buvo Montevideo mieste su Urugvajaus krepšinio rinktine liepos 19 d. Laimėjo lietuviai 70-60 rezultatu. Priėmimas buvo Lietuvių Kultūros klube liepos 18 d. Plačiai apie tai sekančiame "Laiko" numeryje bus aprašyta.

•

AVELLANEDOS APYLINKĖS LIET. SUSIRINKIMAS,

įvykęs šio mėn. 26 d. lietuvių salės patalpose, praėjo jaukioje nuotaikoje. Buv. Apylinkės pirm. kun. A. Lubickas pravedė susirinkimą, pakviesdamas kalbėti kun. A. Steigvilą apie bendruomenės reikalingumą ir jos uždavinius. Po trumpos paskaitėlės sekė diskusijos.

Antruoju dienos punktu buvo pramatytas naujos valdybos rinkimas, tačiau dėl mažo skaičiaus susirinkusiųjų, buvo išrinktas tik laikinas komitetas, iš šešių žmonių, kurie turės pravesti rinkimus į naują valdybą. Į šį komitetą įeina kun. A. Steigvila, P. Paliulionis, P. M. Galeckas, P. Gudelevičius, A. Baltrušaitis, A. Paršelis ir J. Gasiūnas.

Prof. Staugaitis iškėlė mintį "Atsarginės Tėvynęs" reikalu. Susirinkusieji pasisakė, kad klausimas kaipo rimtas yra per spaudą ir sekantį susirinkimą svarstytinas.

NAUJI „LAIKO" RĖMĖJAI

(NESKAITANT PRENUMERATŲ)

$ 40 — Ad. Pauplys
„ 35 — Vl Rimša
„ 30 — L. Zakrys
„ 25 — V. Norkaitis
„ 25 — A. Rinkevičius
„ 10 — M. Balulovič
„ 10 — A. Zagreckas
„ 10 — J. Vabolis
„ 10 — P. Garška
„ 10 — J. Žilėnas
„ 10 — A. Virbickienė
„ 10 — J. Saldanavičius
„ 10 — A. Grigaliūnas
„ 10 — A. Tamolynas
„ 10 — K. Markauskas
„ 10 — A. Leščinskas
„ 10 — G. Pacas
„ 10 — E. U. de Kleinov

Visiems Rėmėjams ir užsimokėjusiems prenumeratą nuoširdžiai dėkoja

„LAIKO" Administracija.

BENDROJO KOMITETO PADĖKA

Bendras Argentinos Lietuvių Komitetas JAV Lietuviams Sportininkams Pagerbti savo apyskaitiniame posėdyje 1959.7.24 konstatavo, kad FASKO krepšinio komandos išvyka su palydovais Argentinoje turėjo labai didelio pasisekimo moraliniu ir tautiniu požiūriais. 10 išvykos narių atskrido liepos 15, kiti 7 liepos 16 ir vienas liepos 17. Po trejų žaidynių, vizitų bei kontaktų su lietuvių ir vietos visuomene, visi išvykos dalyviai išskrido tolimesnėn kelionėn Urugvajun 1959.7.22.

Kaip JAV lietuviai su visuomeninku **Juozu Bachūnu** pryšaky savo lėšomis delegavo šią sportininkų ambasadą Pietų Amerikon, taip Argentinos lietuviai maloniai globojo svečius jų viešėjimo metu. Svečiai buvo apsistoję: 3 pas J. čikštus, po 2 pas V. Deveikius, K. Kunigonius, K. Gasevičius, V. Andriuškus, A. Paršelius, P. Ožinskus ir po 1 inž. J. Ramanausko ir Kl. Preikšos šeimose persikilnojant patogumo dėlei. Be to savo automobiliais svečius pavežino P. Bajerčiai, St. čekauskai, A. Kairiai, I. Stukai, Tėvai Marijonai ir kt.

Taipgi tenka pareikšti didelė padėka gerbiamai publikai, kuri, nepaisant nuolatinio lietaus, perpildė Lietuvių Salę Avellanedoje Komiteto surengtų pagerbtuvių svečiams metu ir skaitlingai dalyvavo žaidynių stadijonuose. Dėkojame už dalyvavimą Amerikos lietuvių pagerbtuvėse vizas gauti padėjusiam u. r. ministerijos patarėjui gerb. p. Arnaldo Barsanti su Ponia, JAV ambasados ryšių atstovui Thomas P. Hiltunen, A. Jankauskui už malonų tarpininkavimą tarpe vietinių ir JAV lietuvių sportininkų, svečiams, vietinėms sporto organizacijoms "Ateneo" ir GEBA, ir mūsų rinktinei, savo skelbimais parėmusiems programos išleidimą, spaudai, radio ir visiems kuo nors prisidėjusiems prie šio abiejų Amerikų lietuvių pastangomis įvykinto žygio pasisekimo.

J. Čikštas — Komiteto pirm.
K. Norkus — Sekretorius

•

Teresė Raštutytė lankosi po Pietų Ameriką

Liepos 29 d. aplankė "Laiko" redakciją ir Aušros Vartų liet. parapiją panelė Teresė Raštutytė, Čikagos Taupomosios Kasos tarnautoja, kuri nuo liepos 11 d. iki rugpjūčio 10 d., turėdama atostogas, lanko P. Ameriką. Važinėja "Panagra" lėktuvu ir jau aplankė keletą Pietų Amerikos valstybių. Malonų, kad Š. Amerikos lietuviai neužmiršta mūsų ir priduoda mums drąsos kovoje už lietuviškąsias vertybes.

Lucė Beatričė Adomaitytė, priėmusi krikšto sakramentą birželio 27 d. Nuotraukoje matyti tėvai — Aldona Vaišvilaitė ir Adolfas Adomaičiai ir kūmai — Irena Budrevičiūtė su Antanu Trimoniu. Foto "Reporter"

SUSIVIENIJIMAS LIETUVIŲ ARGENTINOJE PAMINĖJO 45 METŲ SUKAKTĮ

Liepos 25 d. Lietuvių Kultūrinė ir Savišalpinė D-ja Susivienijimas atšventė savo D-jos 45 m. sukaktuves. Nuosavame "Dr. V. Kudirkos" salione buvo surengtas gražus vakaras su įdomia programa. Dalyvavo ne tik D-jos nariai ir draugai, bet buvo skaitlingos ekskursijos iš Berisso "Mindaugo" ir "Nemuno" draugijų. Visi svečiai gavo gražias programas, išpuoštas įvairių asmenų sveikinimais. Minėjimas pradėtas Argentinos ir Lietuvos himnais. Atidarymo žodį tarė D-jos pirm. Albertas Plesterninkas. Tuoj sekė sveikinimai ivairių draugijų ir spaudos atstovų. Kalbėjo "Mindaugo" d-jos Berisso atstovas — pirm. V. Stundžia, "Nemuno" — P. Cecys, Skautų — St. Babronis, "Laiko" — P. Gudelevičius, "Arg. Liet. Balso" — K. Norkus, Radio val. — K. Misiūnas, Lietuvių Centro — L. Lemberis ir S.L.A. D-jos garbės narys Pranas Stalioraitis. Po sveikinimų prasidėjo įdomi meninė programa. Buvo suvaidinta vieno veiksmo komedija "Už savaitės antros vestuvės". Veikalą parašė Kvirinas Runimas, kuris pats režisavo ir vaidino Jokūbo rolę. Beto vaidinime puikiai pasireiškė O. Savickaitė, Z. Vanagaitė, M. Sturevičiūtė, A. Mačiulis, J. Balnis. Sufleriavo N. Povilonytė. Beto E Leišytė, J. Leišytė ir O. Zabarauskaitė padeklamavo eilėraščius. Programoje dalyvavo ir akordeonistas Rikardas Runimas. Daug plojimų susilaukė Tautinių Šokių Grupė, kuriai vadovauja Algis Rastauskas. Šokiai buvo su orkestru "Wisla", kuriam vadovauja V. Simniškis. Tenka pasveikinti minėtą Draugiją ir palinkėti jai ilgos ir vaisingos darbuotės.

LAIKAS

PATRIJOTINIO RELIGINIO TURINIO LAIKRAŠTIS

Redaguoja Red. Kolegija. Ats. red. — J. Duoba; Vyr. red. — A. Kleiva; Administratorius — P. Gudelevičius. Rankraščiai taisomi, pertvarkomi Redakcijos nuožiūra; nesunaudoti — grąžinami tik autoriams prašant. KAINA: Argentinoje metams $ 90.—, pusm. $ 50.—, vienas nr. $ 4.— Urugnajuje met. 12 ur. p. Kitur — met. 3 dol. Oro paštas met. 5 dol.

XI METAI Nr. 240 — 31 DE JULIO

Šiaurės Amerikos Lietuvių Sportininkų Išleistuvės Lietuvių Centro patalpose

Svečiai su Lietuvių Centro nariais ir rėmėjais po taurės įteikimo scenoje. Foto "Reporter" — Kančausko

Liepos 21 d. 20 val. Lietuvių Centras savo patalpose surengė J. A. Valstybių lietuviams sportininkams ir juos lydintiems asmenims jaukias išleistuves — asado. Dalyvavo beveik visi svečiai iš Š. Amerikos ir dauguma organizacijų atstovų. Svečius Lietuvių Centro valdyba ir nariai labai maloniai priėmė ir vaišino. Vaišių metu kalbėjo L. C. pirm. St. Džiugis, jaunimo skyriaus pirm. V. Deveikis, iš svečių pusės Petras Petrutis, kuriam buvo įteikta graži didelė taurė, kaip dėkingumo pareiškimas Š. Amerikos lietuviams už gražų kėlimą lietuvių vardo svetimtaučių tarpe; beto kalbėjo S.L.A. vicepirm. J. Stalioraitis, "Arg. Liet. Balso" red. K. Norkus, gen. T. Daukantas, "Laiko" red. kun. A. Kleiva, "Balso" leidėjas P. Ožinskas ir L. C. garb. narys K. Mankus. Svečius palinksmino L. C. jaunimas, kurie išsiskirstė pakilusia nuotaika, galėję dar kartą pabūti su maloniais broliais tautiečiais iš Š. Amerikos.

— **Rugpjūčio 1 d.** 21 val. Lietuvių Centro patalpose, Tabare 6950, **Copetin su šokiais**, kurio pelnas skiriamas sporto reikmenų įsigyjimui. Kviečiami visi dalyvauti.

— **Lietuvių Centro Jaunimo Komisijos pirm. Vincas Deveikis** kviečia užsirašyti visus žaidėjus stalo tenisui. Žaidimas bus premijuojamas. Užsirašyti D-jos patalpose šeštadieniais ir sekmadieniais.

— Iš Arg. Liet. Balso į Lietuvių Centro patalpas yra atvežtas stalo tenisas. Jaunimas numatė pratęsti rungtynes iki rugpjūčio pabaigos, kad būtų daugiau pasilavinta.

— Lietuvių Centras norėdamas sukelti daugiau lėšų savo rūmų statybai išleido bonus su premijomis. Premijos padovanotos pačių narių. Zuzana Narkevičienė padovanojo savo pačios nutapytą paveikslą "Žiema", per A. Vyturį "Gratry" darbininkai padovanojo koplytėlę ir Benediktas Paždagys padovanojo laikrodį. Narių ir rėmėjų prašo Lietuvių Centras įsigyti tuos bonus, kad kuo greičiau būtų galima užbaigti rūmų statybą.

PADĖKA

Visiems atsilankiusiems į Lietuvių Sportininkų iš Š. Amerikos išleistuves, prisidėjusiems prie šio parengimo įvykdymo, už atvežimą sportininkų automobiliais, labiausiai Šiauriečių Priėmimo Komiteto sekr. K. Norkui, "Arg. Liet. Balso" leidėjui Pr. Ožinskui, "Laiko" red. kun. A. Kleivai, A. L. Susivienijimo, Berisso "Mindaugo" ir "Nemuno" atstovams, visiems L. C. nariams, ypač jaunimui, nuoširdus lietuviškas ačiū!

Taip pat dėkojame Jankauskui už pertvarkymą ir nemokamai įrengimą elektros šviesos bei šlepikui už savanorišką darbą L. C. bufete.

L. Centro Valdyba

• Lietuvių Centro naujos salės statybai aukojo: **Jonas Rudėnas** — 1.000; **Vladas Petryla** — 500; **Pranas Baltakis** — 500; **Petras Bilevičius** — 500. Viso — 2.500 pesų.

• Jaunimo suruošta arbatėlė birželio 21 d. davė L. C. statybai 1.598 pesų gryno pelno.

• A. L. Balso leidėjai O. ir Pr. Ožinskai Dr. J. Basanavičiaus rūmų statybai be nuošimčių paskolino 10.000 pesų.

• A. Rinkevičius patarnavo L. C. statybai su savo autu.

Visiems išvardytiems asmenims Lietuvių Centro Valdyba nuoširdžiai dėkoja.

•

— **Ignas ir Juozefa Valentinavičiai** birželio 30 d. "Comet IV" lėktuvu išskrido į JAV. Sustos Čikagoj pas savo dėdę. Praleidę žiemos laiką mano vėl grįžti Argentinon. Ignas Valentinavičius buvo Temperley "Aušros" choro vedėjas ir dirigentas.

— **Jonas Žalinkevičius** buvo paguldytas Lomas de Zamora ligoninėje. Jam buvo padaryta aklosios žarnos operacija.

— **Kazimieras Stankūnas**, jaunimo stovyklos steigėjas Villa del Diquėje, keletai dienų buvo atvykęs į Bs. Aires.

— **Onutė Bendinskaitė** iš Kordobos buvo atvykusi į sporto šventę. Gyveno pas p.p. Čikštus.

— **Antanas Jankauskas** ir **Jonas Norkadaišis** paguldyti Penna ligoninėse. A. Jankauskas jau pasveiko, o Jonas Norkadaišis guli 2-'e salėje, 27-je lovoje.

Šiame „LAIKO" numeryje visos fotografijos yra „Laiko" oficialaus fotografo „Reporter" — Leono Kančausko, kuriam administracija yra dėkinga.

ARGENTINOS LIETUVIŲ JAUNIMAS,

NORĖDAMAS PADĖTI ARGENTINOS LIGONINĖSE INTERNUOTIEM LIETUVIAMS,

š. m. rugpiūčio 15 d. 21 val. Lietuvių Salėje,

BRASIL 835, AVELLANEDA, RENGIA BENDRAS VAIŠES ŠOKIAI GROJANT JAUNIMO ORKESTRUI.

Visi kviečiami atsilankymu padėti varge esantiems lietuviams!

Įėjimas: Vyrams 50;
Moterims 40.

RENGĖJAI